

Planetary Health Report Card

(Tıp):

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

TIP FAKÜLTESİ

2024-2025 Yazar Takımı:

- Öğrenciler: *Sudenaz Dirican, Yusuf Ökçe*
- , *Ceren Bal, Irmak Kuru, Ece Hacı, Ecem Erçelik, Emhammed Alsagher, Musa Önal, Miray Gürbüz, Eylül Ceren Dönmez*
- Fakülte Mentorları: Dr. *Filiz Ak Azar*

*Birincil İletişim kurulacak kişi:

Yusuf Ökçe, okceyusuf6842@gmail.com, Sudenaz Dirican, drcnsudenaz06@gmail.com

Ceren Bal, balceren099@gmail.com, Irmak Kuru, irmak_kuru78@hotmail.com, Ece Hacı, hacirece@gmail.com, Ecem Erçelik, ecemercelik@icloud.com

Sonuçların Özeti

Genel Not	C-
Müfredat	C+
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde seçmeli olarak çevre ve gezegensel sağlık konulu dersler bulunuyor ancak tıp fakültesinin çekirdek müfredatında bu konuların geneli kapsamında detaylı bilgiler yeterli olarak yer almamaktadır. Yer alan bilgiler, daha çok iş sağlığı ve güvenliği kapsamında ele alınmaktadır. • Öneriler : Kurumumuzun diğer fakültelerinde çevre ve gezegensel sağlık konularında kapsamlı dersler bulunduğu göz önüne alındığında kurumumuz bünyesindeki diğer fakültelerdeki akademisyenlerden seçmeli ve çekirdek müfredatı için danışmanlık alınabilir. Bunlara ek olarak Klinik Halk Sağlığı Stajında yerel bilgi sistemlerinin epidemiyolojik açıdan önemine dikkat çekilebilir.	
Disiplinlerarası Araştırma	D+
- Ankara Üniversitesi gezegensel sağlık sürdürülebilirlik konularıyla ilgili son 3 yılda bir seri webinar ve konferans düzenledi. Ancak, webinarlar direkt olarak tıp fakültesi öğrencilerine yönelik değildi. Öneriler : Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi doğrudan Gezegensel Sağlık ile ilgili konferanslar düzenleyebilir. Ayrıca Planetary Health Alliance ve Global Consortium on Climate and Health Education' a katılabilir.	
Toplumsal Hizmetler ve Savunuculuk	D
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin toplumsal hizmet çalışmaları sınırlıdır. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde hastalar için erişilebilir eğitim materyalleri bulunmamaktadır. Öneriler : Halk Sağlığı Anabilim Dalıyla işbirliği içerisinde hastalar için erişilebilir eğitim materyalleri hazırlanabilir ve bunlar websitesinde paylaşılabilir.	
Öğrenci Girişimlerine Destek	C
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerine gezegensel sağlık konularında çalışabilecekleri fırsatlar duyurmaktadır ancak kurumun kendisi böyle bir fırsat yaratmamaktadır. Öğrencilerle bu konuda çalışabilecekleri bir öğretim üyesi eşleştirilmesi de söz konusu değildir. Hedef kitle olarak öğrencilerin bulunduğu gezegensel sağlıkla ilgili paneller, konuşmacı serileri veya benzer etkinliklerden ileriye henüz gidememiştir. Öneriler : Öğrenci topluluklarına destek sunulması önemlidir, maddi açıdan da değerlendirilmelidir. Gezegensel sağlık alanında çalışan öğretim üyeleri ve öğrencileri buluşturmaya yönelik çalışmalar gereklidir.	
Kampüs Sürdürülebilirliği	D
- Ankara Üniversitesi, Çevre Planlama ve Geliştirme Koordinatörlüğü'ne sahiptir ancak Tıp Fakültesi'nde bu konuda özel bir çalışan bulunmamaktadır. Üniversite ve Tıp Fakültesi, sosyal yaşam ve eğitim alanlarında sürdürülebilirliği teşvik etmek için herhangi bir yönerge veya plana sahip değildir. Kampüs ulaşımı ise sürdürülebilirlik açısından yeterli olarak değerlendirilmektedir. Öneriler : Kampüsün sürdürülebilirliği konusunda verilere ulaşmada sıkıntılar yaşanmıştır, daha şeffaf bir sistem oluşturulmalıdır.	

Amaç Beyanı

Gezegen sağığı insan sağığıdır.

Planetary Health Alliance, gezegensel sağığı " çözüm odaklı, disiplinler arası bir sağık" olarak tanımlıyor İnsan kaynaklı bozulmaların etkilerini analiz etmeye ve ele almaya odaklanan alan ve toplumsal hareket Dünya'nın doğal sistemlerine, insan sağığına ve Dünya'daki tüm yaşama ." Bu tanım, su kıtlığı, değışen gıda sistemleri, kentleşme, biyolojik çeşitlilik değışimleri, doğal afetler, iklim değışikliği, değışen arazi kullanımı ve arazi örtüsü, küresel kirlilik ve değışen biyojeokimyasal akışlar dahil olmak üzere çevrenin sağığı etkileyebileceğı çok sayıda yolu kapsamak üzere kasıtlı olarak geniş tutulmuştur. İnsanlığın sağığı çevremize bağılıdır ve çevremiz hızla ve feci şekillerde değışmektedir. Dünya Sağık Örgütü iklim değışikliğini "21. yüzyılda küresel sağığa yönelik en büyük tehdit" olarak adlandırsa da, birçok tıp fakültesinin kurumsal öncelikleri insan sağığına yönelik bu tehlikenin aciliyetini yansıtmamaktadır.

Geleceğin sağık profesyonelleri olarak, insan kaynaklı çevresel değışikliklerin hastalarımızın sağığı üzerindeki etkilerine karşı hazırlıklı olmalıyız. Bu hazırlık, tıp eğitimimizi sağılayan kurumların elindedir. Kurumlarımızı, tıp öğrencilerini iklim değışikliğinin ve diğere antropojenik çevresel değışikliklerin sağık etkileri konusunda eğitmek, sağık etkilerini ve çözümlerini daha iyi anlamak için araştırma yapmak, ilgili öğrenci girişimlerini desteklemek, mümkün olduğunca sürdürülebilir uygulamaları benimsemek ve çevresel tehditlerden en çok etkilenen çevre topluluklarıyla etkileşim kurmak konusunda sorumlu tutmamız zorunludur. İklim değışikliği ve çevresel tehditler, savunmasız popülasyonları (örneğin, renkli topluluklar, sağık tehditlerine duyarlı yaşlı yetişkinler ve düşük kaynaklı ortamlardaki bireyler) orantısız bir şekilde etkilediğinden, bu sorunlar özünde eşitlik ve adalet sorunlarıdır.

Sağık profesyonelleri okulları arasında gezegensel sağık farkındalığını ve hesap verebilirliği artırma amacıyla, uluslararası öğrencilerin kurumlarını yıllık bazda notlandırmak ve karşılaştırmak için kullanabilecekleri bir Gezegensel Sağık Rapor Kartı oluşturduk. Bu öğrenci odaklı girişim, sağık profesyonelleri okullarını beş ana kategori alanında ayırık metriklere göre ulusal ve uluslararası olarak karşılaştırmayı amaçlamaktadır: 1) gezegensel sağık müfredatı, 2) sağık ve çevrede disiplinlerarası araştırma, 3) öğrenci gezegensel sağık girişimlerine üniversite desteğı ve 4) çevresel sağık etkilerine odaklanan toplum erişimi 5) tıp fakültesi kampüs sürdürülebilirliği.

PHRC'yi Tamamlama Talimatları

Teşekkür ederim! Kurumunuzda PHRC'yi tamamlamak için sizi ve ekibinizi aramızda görmekten gerçekten mutluluk duyuyoruz. Birçoğunuz zaten tamamlanmış bir karneye katılmış veya hatta okulunuzdaki ekibe liderlik etmiş olabilirsiniz ancak lütfen aşağıdaki talimatları okumak için bir dakikanızı ayırın.

Karnenizi tamamlamaya yönelik kapsamlı bir adım adım kılavuz için lütfen PHRC Kullanıcı Kılavuzuna bakın. Bu sayfa önemli metodolojinin kısa bir genel bakışını sunar.

Karneyi tamamlama:

Planetary Health Report Card, bir kurumun planetary sağlık eğitimiyle ilgili güçlü yönlerini ve iyileştirilmesi gereken alanlarını belirlemek için tasarlanmış bir öz değerlendirme aracıdır. Metrik tabanlı rapor kartı beş bölümden oluşur; 1. Müfredat, 2. Disiplinlerarası Araştırma, 3. Topluma Hizmet ve Savunuculuk, 4. Öğrenci Girişimlerine Destek ve 5. Kampüs Sürdürülebilirliği.

- **Metrikler.** Yaklaşık 55 metrik vardır (disiplininize bağlı olarak). 2-5. bölümler tüm disiplinlerde aynıdır. Her metriğin 1, 2 veya 3 puan almak için farklı kriterleri vardır. Katılımcılar her metriği dikkatlice okumalı ve mümkün olduğunca çok sayıda kaynaktan yararlanarak soruyu mümkün olduğunca doğru bir şekilde cevaplamalıdır. Kurumunuzun adil ve doğru bir temsilini sağlamak için her metrik için yeterli araştırmanın tamamlanması hayati önem taşır.

seçmeli derslere dahil edilme, **temel müfredatta kısa bir** süre yer alma veya temel müfredatta **derinlemesine bir süre** yer alma esasına göre derecelendirilir .

Seçmeli ders çalışması: Bu puan, modül seçimi veya ek ders dizisi gibi öğrenciler tarafından aktif olarak seçilen materyal için geçerlidir. Sonuç olarak, kohortun yalnızca belirli bir oranı bu öğretilen materyali alacaktır.

Çekirdek müfredatta kısa kapsam : Bu puan, bir konunun çekirdek müfredat oturumunda yalnızca kısaca ele alındığı durumlarda geçerlidir. Bu, tüm kohortun aynı materyali aldığı anlamına gelir. Kısa dahil etme, tek bir yılda tek bir ders slaydında dahil etme olarak nitelendirilir.

Derinlemesine kapsam : Bu puan, bir konu önemli ayrıntılarla öğretildiğinde veya bir konu farklı yıllarda tekrar tekrar gündeme getirildiğinde geçerlidir. Bu, birkaç özel ders slaydı veya aynı konunun farklı derslerde ve öğretim biçimlerinde dahil edilmesi gibi görünebilir. Lütfen ekibiniz arasında bunun verilen en yüksek puan olduğunu ve konuya bu puanın verilip verilmemesi konusunda öznel bir karar verilmesi gerektiğini göz önünde bulundurun.

(Tanımların tam listesi aşağıdaki sayfalarda verilmiştir)

- **Kanıt türleri.** Kabul edilebilir kanıt biçimleri şunları içerir: ders başlıkları, öğrenme hedefleri, modül açıklamaları, amaçlanan öğrenmenin açıklamaları, vaka başlıkları, seminer başlıkları, proje başlıkları, web sayfaları, araştırmacı profilleri / biyografileri, haber makaleleri, yayınlar, sosyal medya çıktıları, kurumsal politika belgeleri. Lütfen mümkün olduğunca spesifik olun.

Her metrik için puanı açıkça gerekçelendirmeniz, müfredatınızda sunulan belirli içeriği ve puanı neden atadığınızı kutuya belirtmeniz önemlidir. Her karne, karneler arasında doğruluk ve tutarlılık açısından liderlik ekibinin bir üyesi tarafından incelenir. Her metrik için yeterli kanıt düzeyine dair bir örnek aşağıda verilmiştir.

Öğretim görevlilerinin isimlerini eklemeyin. Dersin veya modülün başlığı ve materyalin kısa bir açıklaması yeterli olacaktır.

Materyal bir kurumun web sitesi aracılığıyla kamuya açık olarak sunuluyorsa lütfen web sayfalarına köprü metinleri ekleyin.

- **Kanıt teslim tarihi. Önceki akademik yıl ve 17 Şubat 2025** taslak teslim tarihine kadar olan mevcut akademik yıldan herhangi bir materyal bu karneye dahil edilebilir. Bu tarihten sonra planlanan herhangi bir öğretim bu karnede puanlanmamalı ancak 2025/26 raporuna dahil edilebilir. Gelecek yılın karnesini hazırlayan meslektaşlarınız için bu tür öğretimleri not etmek isteyebilirsiniz.

Tanımlar ve Diğer Hususlar

Tanımlar:

- **Gezegensel Sağlık:** Planetary Health Alliance tarafından "insan medeniyetinin sağlığı ve buna bağlı doğal sistemlerin durumu" olarak tanımlanmaktadır. Örneğin, iklim değişikliği, azalan biyolojik çeşitlilik, ekilebilir arazi ve tatlı su kıtlığı ve kirlilik gibi konular gezegensel sağlık alanına girer. Hem gezegensel sağlık hem de geleneksel "çevresel sağlık", aşırı sıcaklıklar, kimyasallar, vektör kaynaklı hastalıklar vb. dahil olmak üzere insan sağlığı ile dış çevre arasındaki ilişkiyi inceler. Gezegensel sağlık, doğal sistemlerde insan kaynaklı bozulmalarla ilişkili potansiyel sağlık zararlarıyla açıkça ilgilenir. Bu nedenle, gezegensel sağlığın insan sağlığına odaklanması, alanı tıp fakültesi eğitimi bağlamına iyi adapte eder. Bu rapor kartında, bu geniş konu yelpazesine atıfta bulunmak için gezegensel sağlık terimini kullanıyoruz, ancak kaynakların ölçütü karşılamak için "gezegensel sağlık" terimini açıkça içermesi gerekmez.
- **Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti:** Royal Colleges Akademisi tarafından tanımlandığı gibi, sürdürülebilir sağlık hizmeti, sağlık hizmeti ortamlarındaki ekonomik, çevresel ve sosyal kısıtlamaları ve talepleri dengeleyerek gelecek nesiller için kaliteli bakım sağlama yeteneğini garanti altına almayı içerir. Sürdürülebilir bir sağlık hizmeti sistemi, nüfus sağlığını korur, hastalık yükünü azaltır ve sağlık hizmetlerinin kullanımını en aza indirir.
- **Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Eğitimi (SSE):** Mevcut ve gelecekteki sağlık profesyonellerini sağlık profesyonelleri eğitimi yoluyla çevresel olarak sürdürülebilir hizmetler sunmak için bilgi, tutum, beceri ve kapasite ile donatma süreci olarak tanımlanır ve böylece sağlık sektörünün muazzam çevresel etkisini azaltmak için çalışılır. Gezegensel Sağlık Eğitimi, kendi başına bir amaç olmaktan ziyade bu eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Bunun nedeni, sürdürülebilir sağlık hizmetinin gerekliliğini tam olarak anlayabilmek ve sağlığı tam olarak korumak ve geliştirmek için gereken daha geniş bilginin bir parçası olmak için Gezegensel Sağlık hakkında bilgi sahibi olmanın gerekli olmasıdır. Özetle, SSE aşağıdaki Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Merkezi'nin üç Öncelikli Öğrenme Sonucu tarafından kapsamaktadır ve Gezegensel Sağlık Eğitimi ilk öğrenme hedefinde benimsenmiştir ve 2 ve 3 numaralı öğrenme sonuçlarına ulaşmak için temel bir gerekliliktir:
 1. Çevre ve insan sağlığının farklı düzeylerde nasıl etkileşime girdiğini açıklayın.
 2. Sağlık sistemlerinin çevresel sürdürülebilirliğini iyileştirmek için gereken bilgi ve becerileri gösterin.
 3. Bir hekimin sağlığı koruma ve geliştirme görevinin, insan sağlığının yerel ve küresel çevreye bağımlılığı tarafından nasıl şekillendirildiğini tartışın.
- **Tıp Fakültesi/Bölümü ve Kurum:** Rapor kartında "Tıp fakültesi" belirtildiğinde, bu yalnızca Tıp Fakültesi/bölümü tarafından sunulan müfredat ve kaynaklara atıfta bulunur ve üniversitenin diğer bölümlerinden (örneğin lisans bölümleri (ABD), diğer ilgili bölümlerden (örneğin Halk Sağlığı, Nüfus Sağlığı) gelen teklifleri içermez (bölümler). Buna karşılık, karnede "kurum" belirtildiğinde, tüm kampüsleri de dahil olmak üzere üniversiteden daha geniş anlamda bahsediyoruz. Tıp öğrencileri tarafından makul ölçüde erişilebilen herhangi bir kaynak, kaynağın kurumda nereden geldiği veya özellikle tıp öğrencileri için hedeflenmiş olup olmadığı fark etmeksizin, bu ölçütü karşılayabilir.

- **Çevresel geçmiş (Müfredat Bölümünde Ölçüm #19):** Bu, öğrencilere tıbbi karşılaşmalar sırasında hastaların maruziyetlerini ve çevresel risk faktörlerini ortaya çıkaran bir dizi sorudur. Tarihsel olarak, buna pestisitler, asbest ve kurşun gibi maruziyetler dahil edilmiştir, ancak iklim değişikliğinin şekillendirdiği modern çağda, orman yangını dumanına maruz kalma, hava kirliliği ve selden sonra küf gibi şeyleri de içerecek şekilde genişletilebilir. Temel bileşenler arasında yaşam boyu ikamet yeri, mesleki geçmiş, yiyecek ve su kaynakları (örneğin endüstriyel besleme operasyonlarından gelen et, kirli suda düzenli balıkçılık, temiz içme suyuna erişim) ve hava kirliliğine maruziyet yer alır. Lütfen bu ölçüm için kanıt sağlarken mümkün olduğunca spesifik olun.
- **Seçmeli:** "Seçmeli" kelimesi, bir tıp öğrencisinin katılmayı seçebileceği ancak temel müfredatta bir gereklilik olmayan isteğe bağlı bir ders veya ders dizisi anlamına gelir. Genellikle, bu seçmeli dersler klinik öncesi müfredatta yer alır ancak okula göre değişir.
- **Temel Müfredat:** Bu, bir yıl içerisinde tüm öğrenci grubuna sunulan öğretilen materyali ifade eder.
- **Stajyerlik/Dışa Yönelik Çalışma:** Bu, ABD'de tıp öğrencilerinin gittiği stajları ifade etmek için kullanılan bir terimdir, örneğin Pediatri, Genel tıp, Psikiyatri. İngiltere'de bunlara rotasyonlar, dışa yönelik çalışmalar veya stajlar denir. Bu, lisans programının bir parçası olarak gerçekleşen nispeten kısa (yaklaşık 4-8 hafta) bir çalışma ve hasta merkezli klinik deneyim dönemidir.
- **Klinik rotasyon:** Bu, öğrencilerin gittiği stajları (örneğin oftalmoloji, cerrahi, kardiyoloji) ifade etmek için kullanılan bir terimdir.
- **Fizyoterapi ve Fizik Tedavi:** Bu karne amaçları doğrultusunda bu terimler birbirinin yerine kullanılabilir olarak kabul edilir. Ancak, fizyoterapi öncelikli olarak kullanılacaktır.
- **Topluluk örgütleri:** Çoğu kurum için, üniversiteyle doğrudan bağlantılı olmayan ve kurumun içinde bulunduğu topluluğun önemseydiği veya ihtiyaç duyduğu şeylerin bir ürünü olarak var olan gruplar vardır. Bu raporla ilgili bu belirli topluluk örgütleri, iklim ve sağlık korumanın bazı yönlerine odaklananları içerir. Bu topluluk örgütleri, yerel karşılıklı yardım girişimleri, yetersiz hizmet alan kaynak dağıtım grupları, temizlik ve doğa koruma grupları, toplum bahçecileri ve diğer çevreyle ilgili örgütleri içerebilir, ancak bunlarla sınırlı değildir. Kurumunuzun toplum gruplarıyla yerel gönüllülüklere erişimi yoksa, lütfen kurumunuzun veya okulunuzun işbirliği yaptığı tüm toplum örgütlerini bildirin.
- **İklim adaleti:** İklim değişikliğinden orantısız bir şekilde daha fazla etkilenen belirli nüfus gruplarının ve coğrafi konumların halihazırda ekonomik ve sosyal olarak dezavantajlı olduğu fikri. Bu çifte kırılganlık, önceden var olan sosyal adalet endişeleriyle birlikte yer alır ve bu nedenle politika ve uygulamayı iklim krizinin adaletsiz etkilerini hafifletecek şekilde değiştirmelidir.
- **Ekstraktivizm:** Genellikle büyük miktarlarda doğal kaynakların çıkarılması. Antropolojide bu terim genellikle sömürgecilik bağlamında doğal kaynakların tarihi olarak ele geçirilmesini ifade etmek için kullanılır, bu uygulama ekolojik bozulma ve biyolojik çeşitliliğin kaybıyla bağlantılı iş modelleri geliştirmiştir.

- **Küresel Güney:** Genellikle daha az ekonomik ve endüstriyel gelişime sahip olan ve tipik olarak güney yarımkürede bulunan uluslar. Bu ulusların iklim krizinden orantısız bir şekilde etkilendiği bulunmuştur.
- **Düşük sosyoekonomik durum (DSD):** Çeşitli sosyoekonomik faktörler (örneğin gelir, eğitim, ırk/etnik köken) açısından savunmasız kabul edilen bir birey veya coğrafi alan. Bu savunmasızlık, genellikle sağlık hizmetlerine erişimde ve sağlık hizmeti almada daha fazla engelle karşılaşmanın bir sonucu olarak daha olumsuz sağlık sonuçlarıyla ilişkilendirilmiştir.
- **Düşük ve Orta Gelirli Ülkeler (DOGÜ):** Ekonomik refah seviyesi düşük olan ülkeler.
- **Antropojenik:** İnsan faaliyeti sonucu yaratılan
- **Dışlanmış topluluklar:** Irk, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaş, fiziksel yetenek, dil ve/veya göçmenlik statüsü nedeniyle ana akım ekonomik, eğitimsel, sosyal ve/veya kültürel deneyimlerden dışlanan gruplar (Sevelius vd., 2020).

Diğer hususlar:

- Kurumunuzda iki farklı müfredata sahip birden fazla "iz" varsa (örneğin, Harvard Tıp Fakültesi'nin bir Pathways ve HST müfredat izi varsa), her iz için bir karne doldurmayı seçebilir veya sadece bir karne doldurup puanların farklı olduğu durumlarda her iz tarafından alınan puanların ortalamasını alabilirsiniz (örnek olarak 2021 Harvard veya Oxford karnelerine bakın). Mümkünse lütfen her izde bulunan öğrenci oranını belirtin.

2022 yılında tamamlanacak Metriklere Göre Literatür İncelemesi, 2022 tıp karnesi metrikleri için mevcuttur. Bu incelemeyi güncelleme ve tüm disiplinler için daha uygulanabilir hale getirme sürecindeyiz. Ancak bu inceleme, daha fazla öğrenme için referansların kabataslak bir derlemesi ve kurumlarında gezegensel sağlık katılımının artırılmasını savunanlar için bir kaynak işlevi görmektedir.

Gezegensel Sağlık Müfredatı

Bölüm Özeti: Bu bölüm, ilgili gezegensel sağlık konularının tıp fakültesi müfredatına entegrasyonunu değerlendirir. Günümüzün tıp öğrencileri, iklim ve diğer çevresel değişikliklerin sağlık etkileriyle mücadelede ön saflarda yer alacaktır. Bu nedenle, tıp öğrencilerinin bu değişikliklerin sağlık etkilerini ve daha genel olarak gezegensel sağlık sorunlarını ve ilkelerini anlamak üzere eğitilmeleri kritik öneme sahiptir. Vektör kaynaklı hastalıkların değişen coğrafyası, hava kirliliğinin sağlık sonuçları, çevresel sağlık eşitsizlikleri ve afet müdahale ilkeleri gibi konular her tıp fakültesinin temel müfredatının bir parçası olmalıdır.

Müfredat: Genel

1.1. Tıp fakülteniz son yılda öğrencileri Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Eğitimi veya Gezegen Sağlığı konularına dahil etmek için seçmeli dersler (öğrenci tarafından seçilen modüller) sundu mu ?	
Evet, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl Sağlık Hizmeti Eğitimi veya Gezegen Sağlığı odaklı birden fazla seçmeli ders sundu. (3 puan)	
Evet, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl Sağlık Hizmeti Eğitimi veya Gezegen Sağlığına odaklanan bir seçmeli ders sundu. (2 puan)	
Tıp fakültesi geçen yıl ana teması Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti eğitimi/Gezegensel Sağlık olan herhangi bir seçmeli ders sunmadı . Ancak içeriğinde gezegensel sağlık dersi olan bir ya da daha fazla seçmeli ders sundu. (1 puan)	
Hayır, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Eğitimi veya Gezegen Sağlığı konularını içeren seçmeli dersler sunmadı. (0 puan)	
Verilen Puan:	3
Puan açıklaması: İngilizce tıp 1. Yarıyıl MED 125 kodlu Planetary Health dersi 2024-2025 yılında TIP 109 kodlu Doğada Patern Oluşumu ve TIP 172 kodlu Gezegensel Sağlık dersi bulunmaktadır. 2023-2024 tarihleri için Dönem 1 öğrencilerine TIP109 kodlu Doğada Patern Oluşumu dersi verildi. Aynı zamanda Dönem 2 öğrencilerimize TIP280 kodlu Bir Sağlık Sorunu Olarak Tütün dersi verildi. Dönem 1 İngilizce Tıp öğrencilerine MED125 kodlu “Planetary Health” dersi verilmektedir, ders diğer İngilizce tıp dönemlerinden öğrencilerin de katılımına açıktır. Dersin ana referans kaynağını “Planetary Health Alliance” oluşturmaktadır. Bu bakımdan gezegensel sağlık konusunda çok geçmiş bir kapsama sahiptir. Dönem 3 İngilizce Tıp öğrencilerine “Social Responsibility Project-Developmental Support For Children With Chronic Illness” dersi verilmektedir. Kronik hastalık sahibi çocukların gelişimini evde ve hastanede desteklemek üzerine bilgi veren içeriği ile sürdürülebilir sağlık hizmetlerine ilişkin örnek teşkil etmektedir.	

Müfredat: İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerindeki Etkileri

1.2. Tıp fakültesi müfredatınız aşırı sıcaklık, sağlık riskleri ve iklim değişikliği arasındaki ilişkiyi ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: MED 125 kodlu Planetary Health dersinde bu başlıklar işlenmiştir.

Çekirdek müfredatta yerleşik bir biçimde belirtilen konular yer almamakla birlikte MED125 kodlu Planetary Health seçmeli dersinde bu başlıkları işleyen dersler bulunmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili çalışmalar yapan ve yapmış fakülte üyeleri bulunmaktadır.

- Ezgi Çebi Kalaycı, Mine Esin Ocaktan (Halk Sağlığı ABD, 2024) “Sıcak Dalgalarının Toplum Sağlığına Etkileri”

- Zeynep Çelebi Sözen (Göğüs Hastalıkları ABD) “Time for Awareness: How does Global Warming Affect Respiratory Health” (2023, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, İmmünoloji ve Alerji BD)

-Zeynep Çelebi Sözen (Göğüs Hastalıkları ABD) “Global warming and implications for epithelial barrier disruption and respiratory and dermatologic allergic diseases” (2023, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, İmmünoloji ve Alerji BD)

MED 434 Infectious, Immune and Allergic Diseases stajında 3) Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of immunologic, allergic and infectious diseases kazanımı altında, özellikle sıcak iklime sahip ülkelere seyahat ile edinilebilecek enfeksiyöz hastalıkların (kka, sıtma vb.) iklime bağlı değişikliğinden, prevalans alanının değişebileceğinden söz edilmiştir.

1.3. Tıp fakültesi müfredatınız aşırı hava olaylarının bireysel sağlık ve/veya sağlık sistemleri üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Sadece seçmeli dersler özelinde bahsedilmektedir.

1.4. Tıp fakültesi müfredatınız iklim değişikliğinin bulaşıcı hastalıkların değişen modelleri üzerindeki etkisini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması:Konu ile ilgili dersler Türkçe ve İngilizce Tıp'a Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD) anlatılmaktadır.

- TIP597 "Bulaşıcı Hastalıklar Epidemiyolojisi" (Dönem 5 TR)
- MED 432 "Epidemiology and Control of Communicable Diseases" (Term 4 ENG)

MED 434 Infectious, Immune and Allergic Diseases stajında 3) Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of immunologic, allergic and infectious diseases kazanımı altında, özellikle sıcak iklime sahip ülkelere seyahat ile edinilebilecek enfeksiyöz hastalıkların (kka, sıtma vb.) iklime bağlı değişikliğinden, prevalans alanının değişebileceğinden söz edilmiştir.

"EMERGING AND REEMERGING INFECTIONS" "Prophylaxis in Infectious Diseases"

1.5. Tıp fakültesi müfredatınız iklim değişikliği ve hava kirliliğinin solunum sağlığı üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması:Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 amaç ve öğrenme kazanımlarında "Hastalıkların sosyokültürel ve çevresel faktörlerle olan ilişkilerini özümser." ibaresi kapsamında hava kirliliğinin ve solunan zehirli gazların respiratuar sisteme olumsuz katkılarında ve kronik obstrüktif akciğer hastalığına sebebiyet verebileceğinden bahsedilmiştir.

Yine Halk Sağlığı ABD'nca (Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak) verilen bir ders bulunmaktadır:

- TIP211 "Hava Kirliliği" (Dönem 2 TR)

MED448 Respiratory System Diseases stajı altında 2) Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of the respiratory system diseases ve 11) Diagnoses the toxic gas inhalations, applies the preventive measures, performs the emergency interventions, and refers the patient properly kazanımları başta olmak üzere, özellikle hava kirliliğinin ve fabrikalaşmış alanlardaki gaz toksisitesinin KOAH,

astım, alerjik rinit, okupasyonel hastalıklar ve benzeri kronik veya akut solunum yolu rahatsızlıklarındaki rolü açıklanmıştır
“Importance of Medical History in Chest Diseases” “Occupational Lung Diseases” “COPD diagnosis” “Asthma Treatment and Diagnosis” “Allergic Rhinitis Treatment and Diagnosis” “Bronchioectasis Development and Management”

1.6. Tıp fakültesi müfredatınız, artan ısı da dahil olmak üzere iklim değişikliğinin kardiyovasküler sağlık üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

*Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 amaç ve öğrenme kazanımlarında yer alan "Hastalıkların sosyokültürel ve çevresel faktörlerle olan ilişkilerini özümser." İbaresinin kapsamında hava kirliliğinin ve solunan zehirli gazların **ateroskleroz riskini artırdığına ve kardiyovasküler hastalıklara zemin hazırladığına** değinilmiştir.*

1.7. Tıp fakültesi müfredatınız çevre bozulmasının ve iklim değişikliğinin ruh sağlığı ve nöropsikolojik etkilerine değiniyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Belirtilen konular ile ilgili öğrenme hedefleri tespit edilememiştir.

1.8. Tıp fakültesi müfredatınız sağlık, bireysel hasta gıda ve su güvenliği, ekosistem sağlığı ve iklim değişikliği arasındaki ilişkileri ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. Sınıf Halk Sağlığı Stajı Müfredatındaki 8. Kazanım olan “Küreselleşme, halk sağlığı ve sağlık ekonomisine ilişkin temel kavramları açıklar ve tartışır.” kazanımında sigara kullanımının sağlık ekonomisine etkisine değinilmekte olup küreselleşme kısmında halk ve çevre sağlığının senkronize bir biçimde etkileşimde bulunduklarına değinilmektedir.</i> - TIP211 “Su hijyeni” (Dönem 2 TR) – Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD) <i>MED434 Infectious, MED444 Digestive System Diseases Immune and Allergic Diseases “Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of immunologic, allergic and infectious diseases” kazanımları altında, özellikle hayvansal gıdaların ve bu gıdaların ekosistem güvenliği dahil olmak üzere edinilme biçimlerinin enfeksiyonlara karşı etkisinden bahsedilmiştir. Su kaynaklarının güvenilirliği, ekosistemin iklim ve farklı etkenler nedeniyle kontaminasyonunun (tularemi vb.) insan sağlığı üzerindeki etkilerinden bahsedilmiştir.</i> <i>“Food Poisonings, Acute Infectious Diarrhea” “Foodborne Pathogens” “Lymphoreticular Infections, Brucella, Typhoid”</i>	

1.9. Tıp fakültesi müfredatınız, düşük sosyoekonomik statüye sahip olanlar, kadınlar, renkli topluluklar, yerli topluluklar, çocuklar, evsiz nüfus ve yaşlı yetişkinler gibi dışlanmış nüfuslar üzerindeki iklim değişikliğinin aşırı etkisini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması:

- MED134 “Public health needs of vulnerable groups: The poor” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)
- MED134 “Public Health Needs of The Elderly and Disabilities” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)
- MED134 “Public health needs of migrants, minorities, ethnicities, prisoners etc.” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak
- TIP151 “Ayrımcılık, Savunmasız Gruplar ve Sağlık” (Dönem 1 TR) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)

1.10. Tıp fakültesi müfredatınız, iklim değişikliğinin küresel ölçekte eşitsiz bölgesel sağlık etkilerine değiniyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu seçmeli derslerde işlenmiştir. (1 puan)	
Bu konu hiçbir derste işlenmemiştir . (0 puan)	
Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması:</i> - MED134 “Transition in Health in Developing Countries” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak MED434 Infectious, Immune and Allergic Diseases “Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of immunologic, allergic and infectious diseases” kapsamında, iklim değişikliği, sıcaklık artışı, yağış rejimlerindeki değişiklikler, nem oranındaki dalgalanmalar ve vektörlerin yayılım alanlarının değişmesinin Türkiye’nin farklı bölgelerinde farklı etkilere sebep olduğu ve dolayısıyla her bölgede farklı enfeksiyöz ajanların görülme sıklığını artırdığından bahsedilmiştir. Örnek: Kırım Kongo Kanamalı Ateşi, vektörü olan kenenin sıcaklık artışı sebebiyle daha geniş alanlarda yaşayabilmesinden ötürü Türkiye’de geçmişe nazaran daha sık görülür hale gelmiştir.	

Müfredat: Çevresel Sağlık ve Antropojenik Toksinlerin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri

1.11. Tıp fakültesi müfredatınız endüstri kaynaklı çevresel toksinlerin (örneğin hava kirliliği, pestisitler) üreme sağlığı üzerindeki etkileri ele alıyor mu?	
Bu konu çekirdek müfredatta derinlemesine işlenmiştir. (3 puan)	
Bu konu çekirdek müfredatta kısaca işlenmiştir. (2 puan)	
Bu konu seçmeli derslerde işlenmiştir. (1 puan)	
Bu konu hiçbir derste işlenmemiştir . (0 puan)	
Verilen Puan:	3
<i>Puan açıklaması: Halk sağlığı stajındaki kazanımlardan biri olan “Demografi ve nüfus politikalarını tanımlar, doğurganlığı etkileyen faktörleri ve üreme sağlığı hizmetlerini açıklar.” Kazanımından hareketle sigara içmenin vb. toksinlerin sperm kalitesini bozduğuna değinilmektedir.</i> MED446 Endocrine System Diseases modülü içerisinde 3) Explains the etiology (genetic, developmental, environmental, autoimmune, neoplastic, etc.) and physiopathology of the endocrine system and breast diseases kazanımı altında, özellikle kadın üreme sağlığı hakkında, pestisit, insektisit toksinlerin meme kanseri, adrenokorteks tümörleri hipogonadizm ve benzeri durumlara sebep olabildiği üzerinde durulmuştur. “Breast Histopathology and Cancer Development” “Adrenal Glands Surgical Approach”	

1.12. Tıp fakültesi müfredatınız, üniversitenin çevresindeki toplulukları ilgilendiren önemli insan kaynaklı çevresel tehditleri ele alıyor mu?
Bu konu çekirdek müfredatta derinlemesine işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu çekirdek müfredatta kısaca işlenmiştir. (2 puan)	
Bu konu seçmeli derslerde işlenmiştir. (1 puan)	
Bu konu hiçbir derste işlenmemiştir . (0 puan)	
Verilen Puan:	0
<i>Puan açıklaması: Belirtilen konular ile ilgili öğrenme hedefleri tespit edilememiştir.</i>	

1.13. Tıp fakülteniz, gezegensel sağlık çözümlerinin temel bileşenleri olarak Yerli bilgi ve değer sistemlerinin önemini ne ölçüde vurguluyor?	
Bu konu çekirdek müfredatta derinlemesine işlenmiştir. (3 puan)	
Bu konu çekirdek müfredatta kısaca işlenmiştir. (2 puan)	
Bu konu seçmeli derslerde işlenmiştir. (1 puan)	
Bu konu hiçbir derste işlenmemiştir . (0 puan)	
Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması:</i> - TIP661 “İlçe Sağlık Müdürlüğü Çalışmaları” (Dönem 6 TR) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD) - TIP661 “Sağlık Politikaları, Türkiye’de Sağlık Örgütlenmesi” (Dönem 6 TR) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)	

1.14. Tıp fakültesi müfredatınız, düşük sosyoekonomik statüye sahip olanlar, kadınlar, renkli topluluklar, çocuklar, evsiz nüfus, yerli nüfus ve yaşlı yetişkinler gibi dışlanmış nüfuslar üzerindeki antropojenik çevresel toksinlerin aşırı etkisini ele alıyor mu?	
Bu konu çekirdek müfredatta derinlemesine işlenmiştir. (3 puan)	
Bu konu çekirdek müfredatta kısaca işlenmiştir. (2 puan)	
Bu konu seçmeli derslerde işlenmiştir. (1 puan)	
Bu konu hiçbir derste işlenmemiştir . (0 puan)	
Verilen Puan:	3
<i>Puan açıklaması:</i> - MED134 “Public health needs of vulnerable groups: The poor” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD) - MED134 “Public Health Needs of The Elderly and Disabilities” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD) - MED134 “Public health needs of migrants, minorities, ethnicities, prisoners etc.” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak	

- TIP151 “Ayrımcılık, Savunmasız Gruplar ve Sağlık” (Dönem 1 TR) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)

Müfredat: Sürdürülebilirlik

1.15. Tıp fakültesi müfredatınız bitki bazlı beslenmenin çevre ve sağlık açısından ek yararlarını ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

3

Puan açıklaması: MED436 Hematopoietic System Diseases and Medical Oncology modülü içerisinde, bitkisel bazlı diyetlerin kolorektal kanserlerin gelişimi üzerinde ve nütrisyonel eksiklikler (ve sonucunda ortaya çıkan c vitamini eksikliği sonucunda demir emiliminde azalma ve anemi vb.) üzerinde durulmuştur.

- MED134 “Nutrition and Community Health” (Term 1 ENG) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)
- TIP211 “Gıda Güvenliği” (Dönem 2 TR) Dr. Öğr. Üyesi Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD)
- TIP4073 “Fonksiyonel ve Bütüncül Tıp ve Beslenme” – Seçmeli Ders (TR) Prof. Dr. Nuray Yazıhan (Fizyopatoloji BD)
- MED133 “Sosyal Sorumluluk Projesi -Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Fonksiyonel Gıda , Biyofonksiyonel Ve Biyomedikal Ürün Geliştirme Süreci” – Seçmeli Ders (ENG) Prof. Dr. Nuray Yazıhan (Fizyopatoloji BD)

1.16. Tıp fakültesi müfredatınız sağlık sektörünün karbon ayak izini ele alıyor mu?

Bu konu **çekirdek** müfredatta **derinlemesine** işlenmiştir. (3 puan)

Bu konu **çekirdek** müfredatta **kısaca** işlenmiştir. (2 puan)

Bu konu **seçmeli** derslerde işlenmiştir. (1 puan)

Bu konu hiçbir derste **işlenmemiştir**. (0 puan)

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Dönem 1 Toplum Sağlığı dersinde bu konu işlenmiştir.

1.17. Tıp fakültesi müfredatınız, sürdürülebilir klinik uygulamanın bu bileşenlerini temel müfredatta kapsıyor mu? (her biri için puan)

Hedef

Aşırı tıbbi müdahaleden, aşırı tetkikten ve/veya aşırı tedaviden kaçınmanın sağlık ve çevre açısından ortak faydaları (2 puan)	2
İlaçların çevresel etkisinin ve aşırı reçete yazmanın iklim sağlığına zarar vermenin nedenleri olmaları. Alternatif olarak, mümkün olduğunda reçete yazmayı ve bunun çevresel ve sağlıkla ilgili ek yararlarını öğretmek bu ölçeği tamamlayacaktır (2 puan) .	0
Tip 2 diyabet için uygun durumlarda egzersiz veya yoga dersleri gibi farmasötik olmayan durum yönetiminin ; mental sağlık için bahçe işleri gibi sosyal grup faaliyetlerinin; bisiklet programları gibi aktif ulaşımın, sağlıksal ve çevresel açıdan ek faydaları. Bu, Birleşik Krallık'ta yaygın olarak sosyal reçete yazma olarak bilinir. (1 puan)	1
Cerrahi sağlık hizmetlerinin gezegen sağlığı ve iklim krizi üzerindeki çevresel etkisi ve bunun nasıl hafifletilebileceği. (1 puan)	0
Anestezik gazların sağlık hizmetleri karbon ayak izine etkisi ve anestezinin çevresel etkilerini azaltmanın yolları (örneğin, toplam intravenöz anestezi veya sera gazı emisyonları azaltılmış, çevreye daha az zararlı anestezik gaz seçeneklerinin seçilmesi). (1 puan)	1
Solunum cihazlarının sağlık hizmetinin karbon ayak izi üzerindeki etkisi ve ölçülü doz inhalelere göre kuru toz inhalelerin çevresel avantajı. (1 puan)	1
Sağlık kliniklerinde atık üretimi ve klinik faaliyetlerde atığı azaltma stratejileri (örneğin, yatan veya ayakta tedavi ortamındaki tek kullanımlık ürünler) (1 puan)	1
<i>Puan açıklaması:</i> 1. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde reçete yazma eğitimleri kapsamında, akılcı reçete yazma yaklaşımıyla ilaçların kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi ve ancak bu süreçten sonra reçete edilmesi gerektiği öğretilmektedir. Ders sırasında, ilaçların çevreye olan olası zararlarının da göz önünde bulundurulması gerektiğine dair kısa bilgiler verilmektedir. 2. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde 4. Sınıf Dahiliye stajında, Endokrin rotasyonunda gerçekleştirilen “Diyabetli Hastaya Reçete Yazma” dersinde, uzman diyetisyen rehberliğinde egzersiz reçete etmenin önemi anlatılmaktadır. Bu eğitimde, Dünya Sağlık Örgütü kılavuzları temel alınarak egzersizin diyabet yönetimindeki rolü vurgulanmaktadır; ancak, egzersizin çevresel faydalarına dair herhangi bir bilgi verilmemektedir. 3. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde Solunum Sistemi modülü kapsamında ve 4. Sınıfta Göğüs Hastalıkları stajında, inhaler ilaçlar hakkında bilgi verilmekte ve farklı inhaler türleri karşılaştırılmaktadır. Bu değerlendirmede, kuru toz inhalelerin ölçülü doz inhalelere kıyasla çevresel açıdan daha avantajlı olduğu belirtilmektedir. 4. “Akılcı İlaç Kullanımı” – Doktora dersleri kapsamında – Zeynep Ceren Karahan (Tıbbi Mikrobiyoloji ABD) 5. “Kan şekeri regülasyon bozuklukları: Hiperglisemi ve Hipoglisemi” - Prof. Dr. Nuray Yazıhan (Fizyopatoloji BD) 6. “Diabetes mellitus ve komplikasyonları: İn vivo ve invitro modeller” – Doktora dersleri kapsamında - Prof. Dr. Nuray Yazıhan (Fizyopatoloji BD)	

Müfredat: Klinik Uygulamalar

1.18. Hasta görüşmelerine yönelik eğitimler için, tıp fakültenizin müfredatı, hastalarla iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkileri hakkında konuşma stratejileri sunuyor mu?

Evet, **çekirdek** müfredat hastalarla iklim değişikliği hakkında konuşmak için sunulan stratejileri içerir. **(2 puan)**

Evet, **seçmeli** dersler hastalarla iklim değişikliği hakkında konuşmak için sunulan stratejileri içerir. **(1 puan)**

Hayır, hastalarla iklim değişikliği hakkında konuşmak için herhangi bir strateji içermez. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: “Planetary Health” seçmelisinde ayrıca bir başlık halinde ya da ders müfredatında sorumlu öğretim görevlisinin kaynaklarına bağlı olarak iklim değişikliğinin yarattığı sağlık problemlerine yer verilse de henüz hasta-doktor ilişkisine nasıl bir diyalog ile yansıtacağı klinik ve iletişim becerileri derslerine eklenmemiştir.

1.19. Hasta görüşmelerine yönelik eğitimlerde, tıp fakültenizin müfredatı, çevresel öykü veya maruz kalma öyküsü almak için stratejiler sunuyor mu?

Evet, **çekirdek** müfredat çevresel öykü almak için stratejileri içerir **(2 puan)**

Sadece **seçmeli** dersler çevresel öykü almak için stratejileri içerir. **(1 puan)**

Hayır, müfredat çevresel öykü almak için stratejileri içermez. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatında, 4. Sınıf Dahiliye stajı kapsamında verilen anamnez alma derslerinde, asbest maruziyeti, mesleki ve çevresel risk faktörleri gibi konuların anamnez sürecinde önemli olduğu vurgulanmaktadır.

MED448 Respiratory System Diseases, MED434 Infectious, Immune and Allergic System Diseases, MED442 Endocrine System modüllerinde, ortak “Takes history...” kazanımı altında geçmiş öyküsü almada sorulabilecek örnek sorular verilmiştir. Örneğin; özellikle çocukluğunuzda evde ısınmak için ne yakıyordunuz? Tezek vb. yakacakların kullanılıyor olması kronik göğüs hastalıkları riskini artıracaktır. Benzeri örnekler verilmiştir.

İngilizce Tıp preklinik dönemlerine verilen “Clinical Skills” derslerinde ve yine modül müfredatları içerisindeki anamnez derslerinde hastanın çevresel öyküsünü almak vurgulanmaktadır. Bu öykü ikamet ettiği lokasyonlara, yaşanan ortama ve çevresine, iş yeri koşullarına, mesleki maruziyetlere, seyahat öyküsüne ve ortak yaşam paydaşlarına dair birçok soru içermektedir.

Müfredat: Gezegenel Sağlık için İdari Destek

1.20. Tıp fakülteniz şu anda Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimini (SSE) /gezegenel sağlık eğitimini uygulama veya iyileştirme sürecinde mi?

Evet, tıp fakültesi şu anda SSE/gezegensel sağlık eğitiminde büyük iyileştirmeler yapma sürecindedir. (4 puan)	
Evet, tıp fakültesi şu anda SSE/gezegensel sağlık eğitiminde küçük iyileştirmeler yapma sürecindedir. (2 puan)	
Hayır, gezegensel sağlık eğitiminde devam etmekte olan iyileştirmeler yoktur. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması: 2023-2024 akademik yılı içerisinde İngilizce Tıp seçmeli dersler programına kazandırılan MED125 kodlu “Planetary Health” dersi gezegensel sağlık konusunda farkındalık yaratma adına atılmış önemli bir adım olmakla birlikte modül ve klinik beceri müfredatlarına daha güçlü katılımı beklenmektedir.</i>	

1.21. Daha önce belirtilen Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi (SSE) / gezegensel sağlık konuları, çekirdek müfredata dikey olarak ne kadar iyi entegre edilmiştir?	
Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi (SSE) / gezegensel sağlık konuları, çekirdek müfredata iyi entegre edilmiştir. (6 puan)	
Bazı Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi (SSE) / gezegensel sağlık konuları, çekirdek müfredata uygun şekilde entegre edilmiştir. (4 puan)	
Gezegensel sağlık/SSE entegre değildir ve öncelikle bağımsız ders(ler)de ele alınır. (2 puan)	
Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi çok az var/hiç yok. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 4. Sınıf müfredatında, farklı derslerde asbest maruziyetine dair bilgiler verilmekte olup, bu konuya belirli ölçüde değinilmektedir. Preklinik dönemde müfredata katılımı sorumlu öğretim görevlisinin ek inisiyatifine kalmış ve 4.sınıf müfredatında çeşitli derslerde asbest maruziyetinden bahsetdile de çekirdek müfredata henüz tam bir entegrasyon söz konusu değildir. Ancak hem MED125 kodlu “Planetary Health” gibi alan seçmelileri hem de AAUE1003 “Soil Pollution”, SEUE1001 “People, environment and chemistry”, AAUE1004 “Animal Production”, AAUE1005 “Animal Ecology” gibi tıp fakültesi öğrencilerinin seçimine açık alan dışı seçmelileri bu konuda başlatılan inisiyatif üstlenmektedir.</i>	

1.22. Tıp fakülteniz, gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerinin tıp öğrenimi boyunca içerik olarak dahil edilmesinden sorumlu olacak ve özel olarak denetleyecek bir fakülte üyesi istihdam ediyor mu?	
Evet, tıp fakültesinde gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerinin müfredat entegrasyonunu denetlenmesinden sorumlu belirli bir fakülte/personel üyesi vardır. (1 puan)	
Hayır, tıp fakültesinde gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerinin müfredat entegrasyonunu denetlenmesinden sorumlu belirli bir fakülte/personel üyesi yoktur. (0 puan)	
Verilen Puan:	0

Puan açıklaması: Gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri hakkında araştırmalar yapan, birçok ders veren (lisans-yüksek lisans), çalışmalara danışmanlık veren çoğunluğu Halk Sağlığı ABD'na bağlı birçok akademisyen olmakla birlikte bu konuların içerikteki yaygınlığını resmi bir şekilde denetlemekle sorumlu fakülte üyesi bulunmamaktadır.*

Bölüm Toplamı (72 üzerinden 43)

59.72%

Disiplinlerarası Araştırma

Bölüm Özeti: Bu bölüm, daha geniş kurumdaki disiplinler arası gezegensel sağlık araştırmalarının kalitesini ve niceliğini değerlendirir. Sağlık ve çevre arasındaki etkileşimler karmaşık ve çok faktörlüdür. İklim değişikliği çevre bilimi perspektifinden kapsamlı bir şekilde incelenmiş olsa da, gezegensel sağlık yeni ortaya çıkan bir alandır. Yetenekli araştırmacılara ve araştırma kaynaklarına sahip önde gelen sağlık kurumları olarak kurumlar, iklim değişikliğinin ve antropojenik çevresel toksinlerin sağlık etkilerini inceleyen araştırmaları finanse etmelidir. Bu yükümlülük özellikle güçlüdür çünkü halk ve politika yapıcılar, insan sağlığı üzerindeki etkileri vurgulandığında iklim değişikliğine daha fazla dikkat etmektedir.

2.1. Tıp fakültenizde gezegensel sağlık araştırması ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırması yapan araştırmacılar var mı?

Evet, tıp fakültesinde birincil araştırma odağı gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri olan öğretim üyeleri var. **(3 puan)**

Evet, tıp fakültesinde gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili araştırmalar yürüten öğretim üyeleri var, ancak bunlar onların birincil araştırma odağı değil. **(2 puan)**

Kurumda gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırmacıları var ama hiçbirinin tıp fakültesiyle ilişkisi yok. **(1 puan)**

Hayır, kurumda veya tıp fakültesinde şu anda gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırmacıları yok. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Bugüne kadarki süreç içerisinde yapılan araştırmalar ve geliştirilen projeler şu şekildedir:

- Oya Özdemir, Ayşe Yıldız, Esin Ocaktan, Özlem Sarışen (Halk Sağlığı ABD, 2004) “Tıp fakültesi öğrencilerinin çevre sorunları konusundaki farkındalık ve duyarlılıkları”

Özdemir, O., Yıldız, A., Ocaktan, E., Sarışen, Ö. (2004). TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE SORUNLARI KONUSUNDAKİ FARKINDALIK VE DUYARLILIKLARI. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 57(3). https://doi.org/10.1501/Tipfak_0000000113

- Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD, 2024) “A Correlation Study that Reveals the Relationship Between Countries’ GDP, Frequency of Access to Clean Fuel, Level of PM2.5, and Death Rate Related to Air Pollution”

- Cemal Koçak (Halk Sağlığı ABD, 2024) “The Relationship Between the Budget Allocated to Health and the Density of Health Workers and Communicable Diseases in the Context of Sustainable Development Goals”

- Zeynep Irmak, Zehra Çakıl, Seher Çayar, Cemal Koçak, Meltem Çöl (Halk Sağlığı ABD, 2024) “Disaster Awareness and Associated Factors Among 3rd and 6th Year Students of Ankara University Faculty of Medicine”

- Ezgi Çebi Kalaycı, Mine Esin Ocaktan (Halk Sağlığı ABD, 2024) “Sıcak Dalgalarının Toplum Sağlığına Etkileri”
- Döndü Nilay Penezoğlu (Çocuk sağlığı ve Hastalıkları BD), Betül Ulukol (Sosyal Pediatri BD) (2024) “Epigenetic Intergenerational Effects of Endocrine Disruptors”

Gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri odaklı çalışmalar başta Halk Sağlığı ABD tarafınca arttırılmıştır. Bu konular Göğüs Hastalıkları ABD, İmmünoloji ve Hastalıkları Bilim Dalı, Kardiyoloji ABD öncelikli olmak üzere diğer bölümlerdeki ana çalışma hedefleri arasında henüz nispeten geri planda kalmış durumdadır.

2.2. Kurumunuzda interdisiplinler gezegensel sağlık araştırmaları için özel bir departman veya enstitü var mı?

İnterdisipliner gezegensel sağlık araştırmaları için ayrılmış en az bir bölüm veya enstitü vardır. (3 puan)

İnterdisipliner gezegensel sağlık araştırmaları için ayrılmış bir bölüm veya enstitü yoktur ancak gelecek 3 yıl içinde açılması planlanmaktadır. (2 puan)

Bir İş ve Çevre Sağlığı departmanı var, ancak gezegensel sağlık araştırmaları için interdisipliner bir departman veya enstitü yok. (1 puan)

Özel bir departman veya enstitü yok. (0 puan)

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: 2023 yılında İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Ana Bilim Dalı kurulmuş olup ilk tezli yüksek lisans öğrencilerini 2023-2024 döneminde almıştır.

<https://ides.ankara.edu.tr/>

Ayrıca Sağlık Bilimleri Enstitüsü altında Prof. Dr. Meltem Çöl tarafından direkte edilen ve yalnızca tıp fakültesi mezunlarının başvurabildiği “İş Sağlığı” doktora programı bulunmaktadır.

<https://www.ankara.edu.tr/programlar/4/902/3422-702>

Aynı zamanda Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü (ENSTİTÜSU), 2010 yılından beri yerel, ulusal, uluslararası boyuttaki su sorunlarının çözümüne yönelik araştırma, geliştirme ve eğitim faaliyetleri yürütmektedir.

2.3. İklim değişikliğinden ve çevresel adaletsizlikten orantısız bir şekilde etkilenen toplulukların tıp fakültenizdeki araştırma gündemi hakkında fikirler sunduğu veya kararlar aldığı bir süreç var mı?

Evet, iklim ve çevre adaletsizliğinden etkilenen topluluk üyelerinin iklim+çevre araştırmaları gündemi hakkında karar alma yetkisine sahip olduğu bir süreç var. (3 puan)

Evet, iklim ve çevre adaletsizliğinden etkilenen topluluk üyelerinin iklim+çevre araştırma gündemi hakkında tavsiye verdiği bir süreç var. (2 puan)

Hayır, ancak topluluk üyelerinin araştırma gündemi hakkında tavsiyede bulunmaları veya kararlar almaları için bir süreç oluşturmaya yönelik mevcut çabalar var. **(1 puan)**

Böyle bir süreci oluşturmak için herhangi bir süreç ve çaba yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Tıp fakültesi özelinde henüz böylesi bir katılım geliştirilmemiş olsa da Ankara Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi çevresel sağlık tehditleri hakkında bilgi paylaşımı ve topluluklarla iş birliği yaparak, iklim değişikliği ve kirlilikten etkilenen yerel topluluklarla birlikte çalışmaktadır.

2.4. Kurumunuzun geçmiş ve devam etmekte olan çevre ve sağlık araştırmalarını merkeze alan bir gezegensel sağlık web sitesi var mı?

Kullanımı kolay , yeterince kapsamlı ve gelecek etkinlikleri, kurumunuzdaki gezegensel sağlık liderlerini ve ilgili finansman fırsatlarının hepsini içeren sağlık ve çevre ile ilgili çeşitli kampüs kaynaklarını merkezileştiren bir web sitesi vardır. **(3 puan)**

Sağlık ve çevre ile ilgili çeşitli kampüs kaynaklarını merkezileştirmeye çalışan bir web sitesi var, ancak kullanımı zor, güncellenmemiş veya yeterince kapsamlı değil. **(2 puan)**

Kurumun sağlık ve çevre ile ilgili bazı kaynakları içeren bir Sürdürülebilirlik Ofisi web sitesi vardır. **(1 puan)**

Bir web sitesi yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi bünyesinde çevre kaynaklarını ve sorunlarını bilimsel çalışmalara dayalı olarak saptamak, sorunların çözümü için yöntemler geliştirmek, çevrenin korunması ve geliştirilmesi konusunda üretilen bilgilerin ve yapılan bilimsel çalışmaların sonuçlarını yayınlamak, yetkili kurum ve kuruluşlara bildirmek misyonuna sahip Ankara Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır. Sitenin güncellenme sıklığı yeterli değildir ve yeterli materyal bulunmamaktadır. Tüm bu güncellemelerin interdisipliner bir düzlemde geliştirilmesi gerekliliği de göz önünde bulundurulmalıdır.

[\(https://csaum.ankara.edu.tr/vizyon-ve-misyon/\)](https://csaum.ankara.edu.tr/vizyon-ve-misyon/)

Ankara Üniversitesi Akademik Veri Yönetim Sistemi (AVESIS) fakültelerin tüm verilerini, çalışma çıktılarını Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda kategorize ederek sunma filtresine sahiptir.

AÜ İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinatörlüğü de internet sitesinde konu ile ilgili faydalı linker sunmaktadır. [\(https://isg.ankara.edu.tr/faydali-linkler/\)](https://isg.ankara.edu.tr/faydali-linkler/)

2.5. Kurumunuz yakın zamanda gezegensel sağlık ile ilgili konularda bir konferans veya sempozyuma ev sahipliği yaptı mı?

Evet, **tıp fakültesi** geçen yıl gezegensel sağlık ile ilgili konularda en az bir konferans veya sempozyuma ev sahipliği yaptı. **(4 puan)**

Evet, **kurum** geçen yıl gezegensel sağlık ile ilgili konularda en az bir konferans veya sempozyuma ev sahipliği yaptı. **(3 puan)**

Evet, **kurum** son 3 yıl içinde gezegensel sağlık ile ilgili konularda bir konferansa ev sahipliği yaptı. **(2 puan)**

Kurum doğrudan herhangi bir konferansa ev sahipliği yapmadı, ancak yerel bir gezegensel sağlık etkinliği için mali destek sağladı. **(1 puan)**

Hayır, **kurum** son üç yılda gezegensel sağlık ile ilgili konularda bir konferansa ev sahipliği yapmadı. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi, sağlık, çevre ve biyolojik çeşitlilik gibi küresel öneme sahip konularda farkındalık oluşturmaya amaçlayan etkinliklere aktif olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu doğrultuda, Dünya Sağlık Örgütü'nün öncülüğünde her yıl 12 Aralık'ta kutlanan Evrensel Sağlık Kapsayıcılığı Günü kapsamında, fakültemizde SAY333 Sağlık Sigortacılığı dersini alan öğrenciler tarafından bir farkındalık standı açılmıştır. Ziyaretçilere Evrensel Sağlık Kapsayıcılığı kavramı hakkında bilgi verilerek, sağlık hizmetlerine eşit erişimin önemi vurgulanmıştır.

Tıp fakültesi özelinde “gezegensel sağlık” ana başlıklı konferans ve/veya sempozyum düzenlenmemiş olmakla birlikte;

- *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ile İç Hastalıkları Anabilim Dalları ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi tarafından yürütülen İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi programı kapsamında, “İş Sağlığı ve Meslek Hastalıkları” konferansları Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde yürütülmektedir.*

(<https://hastane.ankara.edu.tr/2019/03/05/fakultemizde-is-sagligi-ve-meslek-hastaliklari-konferanslari/>)

- *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırma Topluluğu'nca 25-26 Mart 2023 tarihinde “AntBat Deprem Özel Sempozyumu” düzenlenerek katılımcılar çevre ve topluluk merkezli afet yönetimi konusunda bilgilendirilmiştir.*

Ancak diğer fakülteler ile birlikte kurum genelinde daha güçlü bir tablo karşımıza çıkmaktadır:

- *Ankara Üniversitesinde 10 Nisan 2023'te Dünya Sağlık Günü çerçevesinde İklim Değişikliği, Çevre ve Sağlık Konferansı düzenlendi.*
- *Yine Ankara Üniversitesinde Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Günü olan 22 Mayıs 2023'te biyolojik çeşitlilik konularını ele alan bir konferans düzenlenmiştir.*
- *Ankara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Teknokent Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) ve AgriGenomik Hub-Hayvan ve Bitki Genomik Araştırma İnovasyon Merkezi stantları ile 30-31 Mart 2022 tarihlerinde EKO İKLİM Ekonomi ve İklim Değişikliği Zirvesini düzenlemişlerdir.*

Bunlara ek olarak <http://suyonetimi.ankara.edu.tr/2021-yilinda-gerceklestirilen-faaliyetler/> websitesinde de görülebileceği üzere çeşitli çevrimiçi seminerler ve paneller düzenlenmiştir.

2.6. Tıp fakülteniz ulusal veya uluslararası bir gezegensel sağlık veya SSE organizasyonunun üyesi mi?

Evet, tıp fakültesi ulusal veya uluslararası bir gezegen sağlığı veya SSE kuruluşunun üyesidir. **(1 puan)**

Hayır , tıp fakültesi böyle bir organizasyonun üyesi değildir. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Hayır, AÜ Tıp Fakültesi bugün itibari ile belirtilen ve/veya benzeri bir kuruluşun resmi üyesi değildir.

Bölüm Toplamı (17 üzerinden 6)

35.29 %

Toplumsal Hizmet ve Savunuculuk

Bölüm Özeti: Bu bölüm tıp fakültelerinin gezegen sağlığıyla ilişkili toplum yararına çalışma ve savunuculuk çabalarına katılımını değerlendirir. Gezegen sağlığı hakkında araştırma yapmak ve eğitim vermek gereklidir ancak yeterli değildir. Kurumların ayrıca çevresel sağlık zararlarından en çok etkilenen topluluklarla doğrudan etkileşime girmesi kritik öneme sahiptir. İklim değişikliği büyük ölçüde güç ve kaynaklara sahip olanlar tarafından yaratılan bir sorun olsa da etkileri orantısız bir şekilde kaynakları yetersiz nüfuslara ve renkli topluluklara düşmektedir. Kurumlar, çevresel sağlık tehditleri hakkında bilgi paylaşmak, birlikte değişim için savunuculuk yapmak ve öğrencilere bu çalışmanın bir parçası olma fırsatları sağlamak için iklim değişikliği ve kirlilikten etkilenen yerel topluluklarla ortaklık kurmalıdır.

3.1. Tıp fakülteniz, gezegensel sağlığı ve çevre sağlığını desteklemek için toplum örgütleriyle işbirliği yapıyor mu?

Evet, tıp fakültesi, gezegensel sağlığı ve çevre sağlığını desteklemek için **birden fazla** toplum örgütüyle aktif bir şekilde ortaktır. **(3 puan)**

Evet, tıp fakültesi, gezegensel sağlığı ve çevre sağlığını desteklemek için **bir** toplum örgütüyle aktif bir şekilde ortaktır. **(2 puan)**

Kurum toplum örgütleriyle ortaktır,ama tıp fakültesi bu ortaklığın bir parçası değildir, ancak gezegensel sağlık ile ilgili toplum odaklı etkinliklere katılır. **(1 puan)**

Hayır, böyle aktif bir partnerliği yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Üniversitemiz Türkiye Çevre Eğitim Vakfı işbirliğinde 10-12 Şubat 2025 tarihlerinde düzenlenen çeşitli etkinliklere katılmıştır. Tıp fakültesi ortaklığın aktif bir parçası değildir.

3.2. Tıp fakülteniz gezegensel sağlık ile ilgili halka yönelik kurslar veya etkinlikler düzenliyor mu?

Tıp fakültesi, her yıl en az bir kez halka yönelik kurslar veya etkinlikler düzenler. **(3 puan)**

Tıp fakültesi yılda en az bir kez halka açık kurslar veya etkinlikler düzenler, ancak bunlar öncelikle bir halk izleyici kitlesi için oluşturulmaz. **(2 puan)**

Kurum, halka yönelik kurslar veya etkinlikler düzenlemiştir, ancak tıp fakültesi bu kursların veya etkinliklerin planlanmasında yer almamıştır. **(1 puan)**

Kurum/tıp fakültesi, halka yönelik bu tür kurslar veya etkinlikler düzenlemedi. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü Samsun Karşıyaka İlkokulu'ndaki ilkokul öğrencileri ve öğretmenlere yönelik 25 Mart 2021 tarihinde "Susuz Yaz" isimli çevrimiçi bir

seminer düzenlemiştir. Aynı enstitü 30 Mart 2021 tarihinde topluma yönelik “Su Pozitif Türkiye Webinarı” düzenlemiştir. Tıp Fakültemiz bu etkinliklerin planlanmasında yer almamıştır.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne ait “ANKARATIPTV” kanalı birçok yaygın hastalık ve farkındalık günü için konunun uzmanları ile yaptıkları röportajı, hazırladıkları bilgilendirici içeriği “Yotube” aracılığı ile paylaşmaktadır ancak; gezegensel sağlık ve sağlık üzerine etkileri açısından yetersiz kalmaktadır.

3.3. Tıp fakülteniz, duyurularında gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili konuları düzenli olarak ele alıyor mu?

Evet, tüm öğrenciler düzenli olarak gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri konulu duyurular alır. **(2 puan)**

Evet, bazen gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri konuları duyurularda yer alır. **(1 puan)**

Hayır, öğrenciler gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri konulu duyurular almaz. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Örneklerdeki gibi gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri hedefli “ipuçları” Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından duyurularında henüz yer bulmamıştır. Duyurulardaki rastlantısının konu ile ilgili etkinlik paylaşımı ile sınırlı kaldığı görülmektedir:

Fakülte bünyesinde 2024 yılında "İnsanlar ve Gezegen için Sağlık: Sürdürülebilir Bir Geleceğe Köprüler Kurmak" başlıklı bir etkinlik düzenlenmiştir.

(<https://arastirma.medicine.ankara.edu.tr/insanlar-ve-gezegen-icin-saglik-surdurulebilir-bir-gelecege-kopruler-kurmak/>)

3.4. Kurum veya tıp fakültesine bağlı hastane, gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri alanındaki bilgi ve becerilerinin mesleki kariyerleri boyunca güncel kalmasını sağlamak amacıyla mezuniyet sonrası bireyleri hedefleyen mesleki eğitim faaliyetlerinde bulunuyor mu?

Evet, kurum veya tıp fakültesi hastanesi, gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili olarak, en az biri gezegen sağlığına odaklanan olmak üzere, mezuniyet sonrasında sorumlu birimler için **birden fazla** yüz yüze veya çevrimiçi kurs sunmaktadır. **(2 puan)**

Evet, kurum veya tıp fakültesi hastanesi, gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili olarak mezuniyet sonrasında sorumlu birimler için **bir** kurs sunmaktadır. **(1 puan)**

Mezuniyet sonrasında sorumlu birimler için bu tür erişilebilir kurslar yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: 2023 yılında İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Ana Bilim Dalı kurulmuş olup ilk tezli yüksek lisans öğrencilerini 2023-2024 döneminde almıştır.

<https://ides.ankara.edu.tr/>

Ayrıca Sağlık Bilimleri Enstitüsü altında Prof. Dr. Meltem Çöl tarafından direkte edilen ve yalnızca tıp fakültesi mezunlarının başvurabildiği “İş Sağlığı” doktora programı bulunmaktadır.

<https://www.ankara.edu.tr/programlar/4/902/3422-702>

Buna ek olarak Ankara Üniversitesi “Doğal Kaynakların Korunması” ve “Su Yönetimi ve Politikaları Atölyesi” adında lisansüstü öğrencilere yönelik çevrimiçi kurslar düzenlemiştir.
<http://suyonetimi.ankara.edu.tr/2021-yilinda-gerceklestirilen-faaliyetler/>

Belirtilen örneklerle rağmen tıp fakültesi özelinde ve kurum genelinde tüm mezunları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmaya elverişli herhangi bir kurs bulunmamaktadır. Verilen kurslar öncelikli olarak yüksek lisans öğrencilerine sağlanmaktadır.

3.5. Tıp fakülteniz gezegensel sağlık ile ilgili halka yönelik kurslar veya etkinlikler düzenliyor mu?

Evet, fakülteye bağlı **tüm** hastanelerde, hastalar için için eğitici materyaller mevcut. **(2 puan)**

Fakülteye bağlı **bazı** hastanelerde, hastalar için için eğitici materyaller mevcut. **(1 puan)**

Hayır, fakülteye bağlı **hiçbir** hastanede eğitici materyaller mevcut değil. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Tıp fakültesinde ya da tıp fakültesine bağlı hastanelerde “hastalar” için iklim değişikliği ve sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili “erişilebilir” eğitici materyaller bulunmamaktadır.

ANKARATIPTV yayınları tıp fakültesi ana binada sürekli olarak yayınlanıyor olsa da hem içerik bakımından bu konular için yetersiz hem de hastaların erişimine uzak kalmaktadır.

Bununla birlikte Ankara Tıp’a ait resmi internet sayfasında “Toplum Bilgilendirme Etkinlikleri” altında HIV/AIDS, KOAH gibi toplumsal sağlık konularında gerçekleştirilen toplantıların duyuruları bulunmaktadır ancak; hem toplantıların katılımcı statüsü hem de internet sitesinde ayrıca topluma ayrılan bu başlığın hastalar için ne kadar erişilebilir olduğu noktasında yeterli veri bulunmamaktadır.

3.6. Tıp fakültenizde veya tıp fakültesine bağlı hastanenizde, hastalar için iklim değişikliği ve sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili erişilebilir eğitici materyaller mevcut mu ?

Evet, fakülteye bağlı **tüm** hastanelerde, hastalar için için eğitici materyaller mevcut. **(2 puan)**

Fakülteye bağlı **bazı** hastanelerde, hastalar için için eğitici materyaller mevcut. **(1 puan)**

Hayır,fakülteye bağlı **hiçbir** hastanede eğitici materyaller mevcut değil. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması:Tıp fakültesinde ya da tıp fakültesine bağlı hastanelerde “hastalar” için iklim değişikliği ve sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili “erişilebilir” eğitici materyaller bulunmamaktadır.

ANKARATIPTV yayınları tıp fakültesi ana binada sürekli olarak yayınlanıyor olsa da hem içerik bakımından bu konular için yetersiz hem de hastaların erişimine uzak kalmaktadır.

Bununla birlikte Ankara Tıp'a ait resmi internet sayfasında "Toplum Bilgilendirme Etkinlikleri" altında HIV/AIDS, KOAH gibi toplumsal sağlık konularında gerçekleştirilen toplantıların duyuruları bulunmaktadır ancak; hem toplantıların katılımcı statüsü hem de internet sitesinde ayrıca topluma ayrılan bu başlığın hastalar için ne kadar erişilebilir olduğu noktasında yeterli veri bulunmamaktadır.

Bölüm Toplamı (14 üzerinden 4)

28.57 %

Gezegensel Sağlık Öğrenci Girişimlerine Destek

Bölüm Özeti: Bu bölüm, fonlama, burslar, programlama ve öğrenci grupları gibi öğrenci liderliğindeki gezegen sağlığı girişimlerine yönelik kurumsal desteği değerlendirir. Gezegen sağlığı genç bir alandır ve iklim değişikliğinin derinden şekillendirdiği bir gelecekle karşı karşıya olan gençler olarak, öğrenciler genellikle bir kurumda bu alana ilk dahil olanlardır. Kurumlar, öğrencilerin sürdürülebilirlik kalite iyileştirme (QI) girişimlerine katılmaları, ilgi alanlarında akıl hocaları bulmaları ve gezegen sağlığı projeleri için fon almaları için destek sağlamalıdır.

4.1. Tıp fakülteniz veya kurumunuz, bir sürdürülebilirlik girişimini / kalite iyileştirme projesini hayata geçirmekle ilgilenen tıp öğrencilerine destek sunuyor mu?

Evet, tıp fakültesi veya kurum, bir sürdürülebilirlik girişimlerini/kalite iyileştirme projelerini hayata geçirmeleri için hibeler sunar ya da sürdürülebilirlik kalitesi iyileştirme projeleri çekirdek müfredatın bir parçasıdır. **(2 puan)**

Tıp fakültesi veya kurum sürdürülebilirlik kalitesi iyileştirme projelerini teşvik eder (staj için veya dikey olarak gereklilikleri yerine getirmek için) ve öğrencilerin bu projelerde başarılı olmalarına yardımcı olacak kaynaklar sunar, ancak öğrenci hibeleri ve katılma zorunluluğu yoktur. **(1 puan)**

Hayır, ne tıp fakültesi ne de kurum sürdürülebilirlik girişimleri veya sürdürülebilirlik kalitesi iyileştirme projeleri için fırsatlar ve destekler sunmuyor. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi yürütücülüğünde ve TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Destek Programı (BİGG) kapsamında; iklim değişikliği ile mücadele hedefiyle ve Türkiye ekonomisi ile sanayisinin yeşil dönüşümüne katkı sağlamak amacıyla girişimcilerin teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerinin katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürülebilmesine olanak sağlayan “2022-2 AnkaBİGG Yeşil Büyüme Çağrısı” açıldı.

<https://bigg.ankaratto.com/>

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, gezegensel sağlık ve sürdürülebilirlik konularında farkındalığı arttırmak ve ortak bir hareketin destekleyicisi olmak adına 2024 yılından bu yana öğrenci grupları tarafından ve Dr. Filiz Ak koordinatörlüğünde hazırlanan fakültenin gezegensel sağlık açısından uygunluğunun puanlandığı değerlendirme raporu ile hedef doğrultusunda gerekli inisiyatifi almış ve “Planetary Health Report Card” oluşumuna katılım göstermiştir.

Ankara Üniversitesi TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen “2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında sürdürülebilirlik ve kalite iyileştirme projeleri dahil olmak üzere projelere ve katılmak isteyen tıp öğrencileri dahil bütün öğrencilere destek sunmaktadır.

4.2. Kurumunuz tıp öğrencilerine gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili araştırma yapma fırsatları sunuyor mu?

Kurumun, gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırması yapmakla ilgilenen öğrenciler için özel bir araştırma programı veya bursu vardır. **(2 puan)**

Öğrencilerin gezegensel sağlık/sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili araştırma yapmaları için araştırma fırsatları vardır, ancak bunları boş zamanlarında bunları araştırmaları ve yürütmeleri için öğrenci girişimleri/toplulukları olmasını gerektirir. **(1 puan)**

Öğrencilerin gezegensel sağlık/sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırmalarına katılmaları için fırsatlar **sunulmamaktadır. (0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, gezegensel sağlık ve sürdürülebilirlik konularında farkındalığı arttırmak ve ortak bir hareketin destekleyicisi olmak adına 2024 yılından bu yana öğrenci grupları tarafından ve Dr. Filiz Ak koordinatörlüğünde hazırlanan fakültenin gezegensel sağlık açısından uygunluğunun puanlandığı değerlendirme raporu ile hedef doğrultusunda gerekli inisiyatifi almış ve "Planetary Health Report Card" oluşumuna katılım göstermiştir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İngilizce Tıp bölümünden 7 kişilik bir öğrenci grubu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara Üniversitesi İngilizce Tıp müfredatı altındaki 2 yıllık "Research Project" dersi kapsamında Dr. Filiz Ak'ın bilimsel ve Doç. Dr. Derya Gökmen'in biyoistatistik danışmanlığında "'Gezegensel Sağlık Konusunda Akran Yönetimli Eğitimin Ankara Üniversitesi Tıp Öğrencilerinin Bilgisine ve İlgisine Etkisi: Yarı Deneysel Çalışma" başlıklı araştırma geliştirmiştir.

Bu çalışma; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri arasında çalışmaya katılmaya gönüllü olanların temel Gezegensel Sağlık kavramlarına ilişkin bilgisini ve ilgisini bir ön anket ile belirlemek, gönüllüleri 25 Kasım 2023 tarihinde çevrimiçi gerçekleşecek akran yönetimli dört saatlik bir eğitime davet etmek ve eğitim sonunda uygulanan son anketle bu eğitimin katılan gönüllülerin bilgi ve ilgisine etkisini ölçmek amacını taşımaktadır. Çalışmanın nihai hedefi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Gezegensel Sağlık eğitimi teşvik etmektir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2023-2024 güz döneminde açılan "Gezegensel Sağlık" seçmeli dersinin programının geliştirilmesine, tıp eğitiminde gezegensel sağlık disiplininin alt başlıklarına yer vermek isteyen eğitimcilere ve tıp eğitimi müfredatlarına gezegensel sağlığa ilişkin konuları yerleştirmeyi planlayan program yöneticilerine kaynaklık ederek yarar sağlaması amaçlanmıştır.

4.3. Tıp fakültesinin, tıp öğrencilerinin gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri faaliyetleri ile ilgili özgül bilgileri ve tıp fakültesi içerisindeki danışmanları bulabilecekleri bir web sayfası var mı? Örneğin, gerçekleştirilen projeler, tıp fakültesinde devam eden mevcut girişimler ve/veya potansiyel danışmanların iletişim bilgileri.

Tıp fakültesinin, ilgili girişimler hakkında güncel bilgileri ve potansiyel danışmanların iletişim bilgilerini içeren, gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili özgül bilgiler içeren **tıp fakültesine ait bir web sayfası vardır. (2 puan)**

Tıp fakültesi içinde gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri alanındaki projeler ve danışmanlar hakkında bazı bilgiler içeren **tıp fakültesine ait bir web sayfası** var, ancak sayfa özgül bilgiler açısından **eksiktir. (1 puan)**

Tıp fakültesine özgü gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri alanındaki projeler ve danışmanlar hakkında bazı bilgilere ulaşmak için bir web sayfası **yoktur. (0 puan)**

Verilen Puan:	0
<i>Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp fakültesinde özgü gezegensel sağlık ve sürdürülebilirlik sağlık hizmetleri alanındaki projeler ve danışmanlar hakkında bazı bilgilere ulaşmak için bir web sayfası yoktur.</i>	

4.4. Tıp fakültenizde, fakülte danışmanları tarafından desteklenen gezegensel sağlık katılımını, bursunu ve kampüste savunuculuk kültürünü geliştirmeye odaklanmış kayıtlı öğrenci grupları var mı?	
Evet, tıp fakültemde fakülte tarafından desteklenen gezegensel sağlık veya sürdürülebilirlik sağlık hizmetleri odaklı bir öğrenci organizasyonu var. (2 puan)	
Evet ,tıp fakültemde fakülte tarafından desteklenmeyen gezegensel sağlık veya sürdürülebilirlik sağlık hizmetleri odaklı bir öğrenci organizasyonu var. (1 puan)	
Hayır,tıp fakültemde gezegensel sağlık veya sürdürülebilirlik sağlık hizmetleri odaklı bir öğrenci organizasyonu yok. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
<i>Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, gezegensel sağlık ve sürdürülebilirlik konularında farkındalığı arttırmak ve ortak bir hareketin destekleyicisi olmak adına 2024 yılından bu yana öğrenci grupları tarafından ve Dr. Filiz Ak koordinatörlüğünde hazırlanan fakültenin gezegensel sağlık açısından uygunluğunun puanlandığı değerlendirme raporu ile hedef doğrultusunda gerekli inisiyatifi almış ve “Planetary Health Report Card” oluşumuna katılım göstermiştir. 2024 ile ilk defa oluşturulan PHRC grubu çalışmalarını sürdürmektedir.</i>	
<i>Gezegensel sağlık hedefli öğrenci grupları bugün itibari ile AÜ Tıp Fakültesi’nde sınırlı olmakla birlikte Ankara Üniversitesi’nin diğer bölümlerine ait gezegensel sağlık savunuculuğu yapan birçok öğrenci grubu bulunmaktadır: A.Ü. Çevre Gönüllüleri, AÜ Sualtı ve Çevre Topluluğu, AÜ Genç TEMA Topluluğu, AÜ Biyoloji Topluluğu vb.)</i>	

4.5. Müfredat iyileştirmesini ve/veya en iyi sürdürülebilirlik uygulamalarını savunmak için tıp fakültesinde veya kurumda karar verme kurulunda görevli olan, sürdürülebilirlik görüşlerini temsil etmekten sorumlu bir öğrenci var mı?	
Evet, tıp fakültesinde veya kurumsal karar alma konseyinde/kurulunda görev yapan bir öğrenci temsilcisi bulunmaktadır. (1 puan)	
Hayır, böyle bir öğrenci temsilcisi yoktur. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
<i>Puan açıklaması: Müfredat iyileştirilmesi ve/veya en iyi sürdürülebilirlik uygulamaları adına toplanan karar verme kurulunda konu ile ilgili temsiliyet sorumluluğu taşıyan bir öğrenci grubu ya da öğrenci bulunmamaktadır.</i>	

4.6. Geçen yıl, kurumun aşağıdaki kategorilerde bir veya daha fazla müfredat dışı gezegensel sağlık programı veya girişimi oldu mu? (her biri 1 puan)	Hedef
Öğrencilerin bahçeler, çiftlikler, topluluk destekli tarım (CSA), balıkçılık programları veya kentsel tarım projeleri gibi organik tarım ve sürdürülebilir gıda sistemlerinde deneyim kazanabilecekleri projeler..	1
Hedef kitle olarak öğrencilerin bulunduğu gezegensel sağlıkla ilgili paneller, konuşmacı serileri veya benzer etkinlikler.	1
Öğrencilerin, doğrudan yerel bir çevre adaleti topluluğunun üyelerinden karşılaştıkları iklim ve çevre sorunlarını ve sağlık profesyonellerinin bu maruz kalma ve etkileri ele almak için topluluklarıyla nasıl ortaklık kurabileceklerini öğrendikleri etkinlikler.	1
Hedef kitle olarak öğrencilerin bulunduğu gezegensel sağlıkla ilgili kültürel sanat etkinlikleri, performanslar ve enstalasyonlar.	1
Antropojenik çevresel etkilere karşı toplum dayanıklılığı oluşturmakla ilgili yerel gönüllülük fırsatları.	0
Kır veya açık hava programları (ör. öğrenciler için yürüyüş, sırt çantasıyla gezinti, kano veya diğer gezileri organize eden)	0
<i>Puan açıklaması: GLOCAL AGE 2020 Japonya-Türkiye Öğrenci Değişim Projesi Kapsamında “Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Üretimi Yüksek Eğitim ve Öğretiminde Küresel Kapasite Geliştirme Projesi” Çalıştayı 15 Mart 2019 tarihinde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından gerçekleştirildi. (İlk 3 madde adına örnek gösterilmiştir.)</i> <i>Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrenci kulüplerinden Atreg; enstalasyon birimi organizatörlüğünde, fakülte dekanlığının plastik atıkları azaltmak üzerine olan projesine destek amaçlı 15.03.2024 tarihinde “Geri Dönüşüm ve Plastik Kirliliği” konulu enstalasyon sergisi düzenledi. (4. madde adına örnek gösterilmiştir.)</i> <i>Türkiye’nin biyoçeşitlilik açısından en zengin yerleşkeleri arasında yer alan Ankara Üniversitesi Beşevler Yerleşkesinde, “Dünya Çevre Günü” dolayısıyla bilim ve eğlencenin iç içe olduğu “Çevre, Bilim ve Teknoloji Şenliği” gerçekleştirildi. (2. madde adına örnek gösterilmiştir.)</i> <i>Ankara Üniversitesinde 10 Nisan 2023’te Dünya Sağlık Günü çerçevesinde İklim Değişikliği, Çevre ve Sağlık Konferansı düzenlendi.</i> <i>Yine Ankara Üniversitesinde Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Günü olan 22 Mayıs 2023’te biyolojik çeşitlilik konularını ele alan bir konferans düzenlenmiştir. (2. madde adına örnek gösterilmiştir.)</i> <i>Ankara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Teknokent Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) ve AgriGenomik Hub-Hayvan ve Bitki Genomik Araştırma İnovasyon Merkezi stantları ile 30-31 Mart 2022 tarihlerinde EKO İKLİM Ekonomi ve İklim Değişikliği Zirvesini düzenlemişlerdir. (2. madde adına örnek gösterilmiştir.)</i> <i>Bunlara ek olarak http://suyonetimi.ankara.edu.tr/2021-yilinda-gerceklestirilen-faaliyetler/ websitesinde de görülebileceği üzere çeşitli çevrimiçi seminerler ve paneller düzenlenmiştir.</i>	

Bölüm Toplamı (15 üzerinden 8)	53.33%
---------------------------------------	---------------

Kampüs Sürdürülebilirliği

Bölüm Özeti: Bu bölüm, kurum tarafından sürdürülebilirlik girişimlerine verilen desteği ve katılımı değerlendirir. Sağlık sektörü, sera gazı emisyonlarının yanı sıra yerel, bölgesel ve küresel ekosistemlere zarar veren kirliliğe de büyük katkıda bulunur. Sağlık sektörü, doğası gereği kaynak yoğun bir çaba olsa da, sağlık sektörü dünyayı daha sürdürülebilir bir geleceğe götürmek için iyi bir konumdadır. Bu, enerjimizi nereden aldığımızdan, altyapımızı nasıl inşa ettiğimize, hangi şirketlere yatırım yaptığımız kadar sistemlerimizin nasıl çalıştığına dair her yönü incelemeyi içerecektir. Tıp fakültelerimiz, kliniklerimiz ve hastanelerimiz sürdürülebilir uygulamalar için standartları belirlemeli ve diğer sektörlerle çevresel etkiyi en aza indirme konusunda neyin mümkün olduğunu göstermelidir.

5.1. Tıp fakülteniz ve/veya kurumunuzun bir Sürdürülebilirlik Ofisi var mı?

Evet, kendini kampüs sürdürülebilirliğine adanmış birden fazla tam zamanlı personeli olan bir Sürdürülebilirlik Ofisi bulunmaktadır. Sürdürülebilirlik Ofisi tüm kampüse hizmet veriyorsa hastanede ve/veya tıp fakültesinde sürdürülebilirlik için atanmış en az bir personel bulunur. **(3 puan)**

Kampüs sürdürülebilirliğine adanmış bir veya daha fazla tam zamanlı personeli olan bir Sürdürülebilirlik Ofisi vardır, ancak tıp fakültesi ve/veya hastane sürdürülebilirliğinden sorumlu belirli bir personeli yoktur. **(2 puan)**

Maaşlı sürdürülebilirlik personeli yoktur, ancak bir sürdürülebilirlik görev grubu veya komitesi vardır. **(1 puan)**

Kampüs sürdürülebilirliğini denetlemekten sorumlu herhangi bir personel veya görev grubu yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Üniversitemizde üniversitenin tüm yerleşkelerinde çevre koruma (çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü) ile ilgili etkinliklerin eşgüdümünden sorumlu işlemleri yapmak üzere Çevre Planlama ve Geliştirme Koordinatörlüğü kurulmuştur.

Koordinatörlüğün misyonu şu şekildedir:

- “Entegre Atık Yönetimi” ile atığın üretildiği başlangıç noktasından itibaren atığın takibi yapılarak çevre ile dost bir şekilde uzaklaştırılmasına kadar olan süreçleri üniversitemiz geneline yaymak ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla entegre atık yönetimini uygulamak,
- Atık yönetimi konusunda uluslararası örnek çalışmaları baz alarak bilgi birikimi sağlamak ve bu konuda bilincin oluşturulmasına yönelik tanıtım broşürleri, posterler ve bilgilendirme toplantıları yapmak,
- Yeşillendirme, çevre dostu binalar, enerji tasarrufu gibi tüm çevre dostu faaliyetleri usulüne uygun şekilde yapılandırmak

<https://cevre.ankara.edu.tr/>

5.2. Kurumunuz/tıp fakülteniz kendi karbon ayak izini azaltma planı ne kadar iddialı?

Kurumun/tıp fakültesinin **2030** yılına kadar karbon nötrlüğüne ulaşmak için **yazılı ve onaylanmış bir planı vardır. (5 puan)**

Kurumun/tıp fakültesinin **2040** yılına kadar karbon nötrlüğüne ulaşmak için **yazılı ve onaylanmış bir planı vardır. (3 puan)**

Kurumun/tıp fakültesinin **2040** yılına kadar karbon nötr olma hedefi var ancak bu hedefe ulaşmak için bir plan **oluşturmamış** veya oluşturulan plan **yetersiz. (1 puan)**

Kurum/tıp fakültesi yukarıda listelenen gerekliliklerden hiçbirini karşılamıyor. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Teknokent “Türkiye’nin ilk yeşil teknokenti” ünvanını almıştır ve aynı zamanda iklim değişikliğiyle mücadele etmek, kaynak etkin ve daha yeşil bir teknokent olmak için Kurumsal Karbon Ayak İzini hesaplatarak iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir adım atmıştır.

<https://www.ankara.edu.tr/ankara-universitesi-teknokent-karbon-ayak-izini-hesapliyor>

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı’nda düzenlenen “Yeşil Ameliyathane Farkındalık Toplantısı”nda Dr. Güven, karbon ayak izinin azaltılması gerekli olduğunu ve bunun için inhalasyon anesteziyelerin azaltılması ve düşük akım anestezi kullanılması gerektiğini, IV anestezi kullanmasının düşünülebileceğini, enerji, su, kağıt tüketiminin azaltılması-dönüştürülmesi ve atıkların azaltılması-doğru ayrıştırılması- dönüştürülmesi gerektiğini söyleyerek bu konuya dikkat çekmiştir.

2017 yılında yayınlanan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi çalışanlarının karbon ayak izi hesaplanması adlı makalede “Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi çalışanlarında karbon ayak izi derinliği önemi hakkında farkındalığın artırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, bu çalışmayla bireyler ürettikleri karbon ayak izinin olumsuz etkilerini, hesaplanan toplam ağaç adedince ağaç dikerek tela edebileceklerine dair somut bir çözüm sunulmuştur. Aile Hekimliği Anabilim Dalı olarak bu farkındalığının artırılması için çalıştay, seminer vb. etkinliklerin düzenlenmesi sağlanabilir. Aynı zamanda birinci basamakta çalışan aile hekimleri olarak gerek Toplum Sağlığı gerekse Aile Sağlığı Merkezleri’nde toplumu bilinçlendirici faaliyetler düzenlenebilir” şeklinde bir ibare yer almış olup tıp fakültemizin atabileceği somut adımlara yönelik önerilerde bulunulmuştur ancak bu konuda onaylanmış bir plan ortaya çıkarılmamıştır.

5.3. Tıp fakültesi tarafından eğitim için kullanılan binalar/altyapı (hastane hariç) yenilenebilir enerji kullanıyor mu?

Evet, tıp fakültesi binaları için gerekli enerji’nin **%100’ü** yenilenebilir enerjiden karşılanıyor. **(3 puan)**

Tıp fakültesi binaları, enerji ihtiyacının **>%80’ini** tesis dışı ve/veya tesis içi yenilenebilir enerjiden karşılıyor. **(2 puan)**

Tıp fakültesi binaları, enerji ihtiyacının **>%20’sini** tesis dışı ve/veya tesis içi yenilenebilir enerjiden karşılıyor. **(1 puan)**

Tıp fakültesi binaları, enerji ihtiyacının <%20'sini tesis dışı ve/veya tesis içi yenilenebilir enerjiden karşılıyor. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Tıp fakültesi binaları, enerji ihtiyacının <%20'sini tesis dışı ve/veya tesis içi yenilenebilir enerjiden karşılıyor.

5.4. Sürdürülebilir bina uygulamalarından tıp fakültenizdeki yeni binaların tasarımı ve inşası ve eski binaların yeniden modellenmesi ile tıp fakültesi kampüsündeki yeni ve eski binalar için yararlanılıyor mu?

Evet, tıp fakültesi kampüsündeki yeni binalar için sürdürülebilir bina uygulamaları kullanılmaktadır ve eski binaların **çoğu** daha sürdürülebilir olacak şekilde **güçlendirilmiştir. (3 puan)**

Tıp fakültesi kampüsündeki yeni binalar için sürdürülebilir bina uygulamaları kullanılmaktadır, ancak eski binaların çoğu **güçlendirilmemiştir. (2 puan)**

Sürdürülebilir bina uygulamaları yeni binalar için **yetersiz** veya **eksik** uygulanmaktadır. **(1 puan)**

Yeni binaların yapımında sürdürülebilirlik dikkate alınmamaktadır. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Yeni binaların yapımında sürdürülebilirlik dikkate alınmamaktadır.

5.5. Tıp fakültesi, öğrenciler için çevre dostu ulaşım seçeneklerini teşvik etmek ve sağlamak ve işe gidip gelmenin çevresel etkisini azaltmak için stratejiler uyguladı mı?

Evet, tıp fakültesi, güvenli aktif ulaşım, toplu taşıma veya araba paylaşımı gibi çevre dostu ulaşım seçeneklerini teşvik etmek ve sağlamak için stratejiler uygulamıştır ve bu seçenekler öğrenciler tarafından iyi bir şekilde kullanılmaktadır. Alternatif olarak, kampüs konumu sürdürülebilir olmayan ulaşım biçimlerine uygun değildir. **(2 puan)**

Tıp fakültesi, çevre dostu ulaşım seçenekleri sağlamak için bazı stratejiler uygulamıştır, ancak seçeneklerin erişilebilirliği veya yapılan reklamı yetersiz kalmıştır. **(1 puan)**

Tıp fakültesi, çevre dostu ulaşım seçeneklerini teşvik etmek ve sağlamak için stratejiler uygulamamıştır. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara'nın merkezi kabul edilen Kızılay'a 20 dakika yürüme mesafesindedir. Ayrıca öğrencilerin yıl boyu kullanabileceği metro, otobüs ve tren hatlarının duraklarına komşudur. Öğrencilerin preklinik eğitimlerini tamamladığı Morfoloji kampüsünün önünden şehrin her yerine ulaşım sağlayan dolmuşlar da bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından Sıhhiye ve Cebeci Kampüsleri arasında personeller ve öğrenciler için belirli saat aralıkları ile ücretsiz toplu taşıma hizmeti sunulmaktadır. Her iki kampüs için de kampüs içi ulaşım yürüme mesafesindedir.

5.6. Tıp fakültenizin organik geri dönüşüm programı (kompost) ve geleneksel geri dönüşüm programı (alüminyum/kağıt/plastik/cam) var mı?

Evet, tıp fakültesinde öğrencilerin ve öğretim üyelerinin erişebileceği kompost ve geri dönüşüm programları bulunmaktadır. **(2 puan)**

Tıp fakültesinde öğrencilerin ve öğretim üyelerinin erişebileceği geri dönüşüm veya kompost programları vardır, ancak ikisi bir arada bulunmamaktadır. **(1 puan)**

Tıp fakültesinde kompost veya geri dönüşüm programı yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

2

Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi binası içerisinde belirli aralıklarla ve yine bina dışarısında olmak üzere çöp ve geri dönüşüm kutuları bulunmaktadır. Ayrıca Ankara Üniversitesi yemekhanelerinde öğrenciler yemekhane çıkardıkları atıkları organik ve organik olmayan atıklar şeklinde ayırmak zorunda tutulmaktadır.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji Kampüsü'ne ait ana taş bina içerisine 2023-2024 akademik yılı itibari ile öğrencilerin ücretsiz kullanımına açık içme suyu çeşmeleri yerleştirildi. Bu gelişme ile plastik atıklar azaltılıp karbon ayak izinin düşürülmesi sağlanırken su kaynaklarının daha verimli kullanımı sağlandı. Ayrıca herkese eşit su erişimi sağlanarak sağlık eşitsizlikleri azaltıldı.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbn-i Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ne ait endüstriyel atık yönetim planı da bulunmaktadır.

5.7. Tıp fakültesi, kampüs yiyecek ve içecek seçimleriyle ilgili kararlar alırken sürdürülebilirlik kriterlerini uyguluyor mu (örn. yerel kaynak kullanımı, eti azaltma, plastik ambalajı azaltma)?

Evet, tıp fakültesi, etsiz günler veya kırmızı etsiz günler de dahil olmak üzere, yiyecek ve içecekler için **yeterli** sürdürülebilirlik gerekliliklerine sahiptir ve yiyecek ve içecek sürdürülebilirliğini artırmak için çaba sarf etmektedir. **(3 puan)**

Yiyecek ve içecekler için sürdürülebilirlik yönergeleri var, ancak bunlar **yetersiz veya isteğe bağlı**. Tıp fakültesi, yiyecek ve içecek sürdürülebilirliğini artırmak için çaba sarf etmektedir. **(2 puan)**

Yiyecek ve içecekler için sürdürülebilirlik yönergeleri var, ancak bunlar **yetersiz veya isteğe bağlı**. Tıp fakültesi, yiyecek ve içecek sürdürülebilirliğini artırma çabalarına **dahil değildir**. **(1 puan)**

Yiyecek ve içecekler için sürdürülebilirlik yönergeleri **yoktur**. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

Puan açıklaması: Sıfır atık ve atık yönetimi çalışmaları çerçevesinde üniversite fakülte ve yerleşkelerinin hepsinde çevre dostu uygulamalar hayata geçmiştir.

20 Nisan 2022 tarihinde başlatılan Sıfır Atık ve Atık Yönetimi Çalışmaları kapsamında, hem fakültelerde hem de yerleşkelerin tamamında çalışmalarını yürüten üniversitemiz; Dış Hekimliği Fakültesi başta olmak üzere 10. Yıl Beşevler Yerleşkesi ve 50. Yıl Gölbaşı Yerleşkesi için Ankara'da

Sıfır Atık belgesini alan ilk üniversite olmuştur.
(<http://cevre.ankara.edu.tr/2020/08/21/ankarada-sifir-atik-belgesini-alan-ilk-universite-olduk/>)
Tıp Fakültemiz henüz Sıfır Atık belgesi almamıştır.

5.8. Tıp fakültesi veya kurum, ürün tedariki ile ilgili kararlar alırken sürdürülebilirlik kriterlerini uyguluyor mu?

Evet, tıp fakültesi ürün tedariki için yeterli sürdürülebilirlik gerekliliklerine sahiptir ve tedarikin sürdürülebilirliğini artırma çabaları içindedir. **(3 puan)**

Ürün tedariki için sürdürülebilirlik yönergeleri vardır, ancak bunlar **yetersiz** veya **isteğe bağlıdır**. Tıp fakültesi, tedarikin sürdürülebilirliğini artırmak için çaba sarf etmektedir. **(2 puan)**

Ürün tedariki için sürdürülebilirlik yönergeleri vardır, ancak bunlar **yetersiz** veya **isteğe bağlıdır**. Tıp fakültesi, tedarikin sürdürülebilirliğini artırma çabalarına **dahil değildir**. **(1 puan)**

Ürün tedariki için sürdürülebilirlik yönergeleri yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

0

Puan açıklaması: Ürün tedariki için herhangi bir yönerge bulunmamaktadır.

5.9. Tıp fakültesinde düzenlenen etkinlikler için sürdürülebilirlik gereklilikleri veya yönergeleri var mı?

Tıp fakültesinde düzenlenen her etkinlik, sürdürülebilirlik kriterlerine uymalıdır. **(2 puan)**

Tıp fakültesi, sürdürülebilirlik ölçütlerine uymayı şiddetle tavsiye eder veya uymaya teşvik eder, ancak bunlar zorunlu değildir. **(1 puan)**

Tıp fakültesi etkinlikleri için sürdürülebilirlik yönergeleri yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:

1

*Puan açıklaması: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbn-i Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ne ait endüstriyel atık yönetim planı bulunmaktadır.
(<https://hastane.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/125/2022/10/CEVRE-POLITIKASI.pdf>)*

5.10. Tıp fakültenizin laboratuvar alanlarını çevresel olarak daha sürdürülebilir hale getirmeye yardımcı olacak programları ve girişimleri var mı?

Evet, tıp fakültesinin laboratuvar alanlarını çevresel olarak daha sürdürülebilir hale getirmeye yardımcı olacak programları ve girişimleri vardır. **(2 puan)**

Laboratuvar alanlarının çevre açısından nasıl daha sürdürülebilir hale getirileceğine dair yönergeler var, ancak programlar veya girişimler yok. **(1 puan)**

Tıp fakültesinde laboratuvar alanlarını daha sürdürülebilir hale getirmek için hiçbir girişim yoktur. **(0 puan)**

Verilen Puan:	0
<i>Puan açıklaması:</i> Bu konu ile ilgili bir çalışma yoktur.	

5.11. Kurumunuzun bağış portföyü yatırımları arasında fosil yakıtlı şirketler var mı?	
Kurum, fosil yakıtlardan tamamen arındırılmıştır ve elden çıkarılan fonları yenilenebilir enerji şirketlerine veya yenilenebilir enerji kampüsü girişimlerine yeniden yatırma taahhüdünde bulunmuştur. (4 puan)	
Kurum tamamen fosil yakıtlardan arındırılmıştır. (3 puan)	
Kurum, fosil yakıt şirketlerinden kısmen arındırıldı veya tamamen elden çıkarma taahhüdünde bulundu, ancak şu anda hala fosil yakıt yatırımları var. (2 puan)	
Kurum, fosil yakıt şirketlerinden arındırılmadı, ancak öğretim üyeleri ve/veya öğrenciler bunları elden çıkartmak için organize bir savunuculuk yürütüyor. (1 puan)	
Evet, kurumun fosil yakıt şirketleri ile yatırımları var ve bunu değiştirmek için herhangi bir çaba gösterilmedi. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
<i>Puan açıklaması:</i> Konu hakkında bilgi yoktur.	

Bölüm Toplamı (32 üzerinden 8)	25%
---------------------------------------	------------

Özet Sayfasına [buradan geri dönün](#)

Puanlama

Bölüm Genel Bakışı

Bu bölüm karne notlandırmasına odaklanır. Kurum, her bir bölüm için bir notun yanı sıra genel bir kurumsal not aldı. Bölüm puan toplamaları toplandı, bölüm için mevcut toplam puana bölündü ve bir yüzdeye dönüştürüldü. Genel kurumsal not, bölüm notlarının ağırlıklı ortalamasıdır ve müfredat, daha fazla sayıda metriği nedeniyle daha yüksek bir ağırlık alır. Daha sonra her bölüm ve kurum için harf notları aşağıdaki tabloya göre atandı.

Harf Notu*	Yüzde
A	%80 - %100
B	%60 - %79
C	%40 - %59
D	%20 - %39
F	0% - 19%

*Her not aralığında, en üstteki %5'lik (_5 ila _9%) bir puan "+" alır ve en alttaki %5'lik (_0- _4%) bir puan "--" alır. Örneğin, %78'lik bir yüzde puanı B+ olur.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi için Gezegensel Sağlık Notları

Aşağıdaki tablo, tıp fakültesine özel Gezegensel Sağlık Karnesi'nde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi için ayrı ayrı kategori notlarını ve genel kurumsal notu göstermektedir.

Bölüm	Ham Puan %	Harf Notu
Gezegensel Sağlık Müfredatı (%30)	$(43/72) \times 100 = \%59,72$	C+
Disiplinlerarası Araştırma (%17,5)	$(6/17) \times 100 = 35,29\%$	D+
Toplumsal Hizmet ve Savunuculuk (%17,5)	$(4/14) \times 100 = 28,57\%$	D
Öğrenci Liderliğindeki Gezegensel Sağlık Girişimlerine Destek (%17,5)	$(8/15) \times 100 = \%53,33$	C
Kampüs Sürdürülebilirliği (%17,5)	$(8/32) \times 100 = \%25$	D
Genel Not	$(59,72 \times 0.3 + 35,29 \times 0.175 + 28,57 \times 0.175 + 53,33 \times 0.175 + 25 \times 0.175) = 42,79\%$	C-

Karne Eğilimleri

Bölüme Genel Bakış

Bu grafik, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Gezegenel Sağlık Karnesi girişimine katıldığı yıllara ait genel ve bölüm notlarındaki eğilimleri göstermektedir

